

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; figyelemztetés a Kölcsey sorsszámok iránt; adakozások a vakok pesti intézetére; nyilvános próbatét a pesti izraelita főtanodában 'sat.); Pestmegye (Kecskemét falyamodása a szabad bormérés iránt, 'sat.) Verőczemegye (a Drávaszabályozásra kir. biztosság kéretek, 'sat.) Zemplénmegye (néhány adatok a megyei belkormányzat kezeltetéséről, megyei levelezések, 'sat.) Nyitra megye (a szatmári 12 pontot a kortések megbuktatják, 'sat.) Tornamegye (magányügyek 's megyei levelezések, 'sat.) Marmarosmegye (Varasd diák levele olvasatlanul visszaküldetik, 'sat.) Zágrábmegye a horvátok folytonosan üldözöttek, nyilvános ünnepély, 'sat.) Komárommegyei védegyesület; változások a cs. kir. hadseregnél; hírlapkönyvtár; 'sat.) Amerika (Tyler elmök új vetoja; 'sat.) Spanyolország (Lichnovszky hg elfogatásának részletei; 'sat.) Anglia (adatok a királyné utazásáról; 'sat.) Franciaország (lapvélemények a pártok jelen állásáról; 'sat.) Törökország (lázongás Libanon körül és Kurdistánban; 'sat.) Ertesítő —

Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. fősége Karner Antal czimzetes püspököt 's helytartó-tanácsi tanácsost, győri sz. Adalbert püspök 's vértanuról nevezett prépostát méltóztatott legkegy. kinevezni. —

Az erdélyi kir. kormányzék közönségessé teszi a felségének abbéli legfelsőbb kir. határozatát miszerint a Selenite név alatt ismeretes hajfestőszert készítése és eladása, valamint kereskedés, vagy saját használat végett behozatala, az egész birodalomban egészségügyi felügyelet tekintetéből szorosan tilalmaztatik.

Figyelemztetés a Kölcsey-sorsszámok kihuzatása iránt.

E' hónap 12kén huzattak ki — mikint hírlapokban ígérve volt — a Kölcsey-sorsok nyerőszámai, 's a kihuzatásnak következő eredménye lön: 2565. szám nyerte a tábori székét. Eladott e' szerint Pápán. 1795dik a gömbölyű guggonyt, Pesten. 2608. a' könyvtárat, Pápán. 2761. a' nőszekrényt, Aradon. 1514. a' esőtárt, Pesten. 1183. a' pamlagpárnát, Pesten. 2679. a' ezigaro-tartót, Temesben. 2693. ugyanazt Pesten. 2949. ugyanazt, Pesten. 89. a' dohánytartót, Zalában. 2537. ugyanazt Pesten. 2084. a' vörös bársony dohányzacskót, Somogyban. 271. zöld bársony dohányzacskót Zalában. 2372. barna bársony dohányzacskót Biharban. 2858. a' vörös tibet dohányzacskót Békésben. 447. a' gyöngy-erszényt Fejériben. 1785. ugyanazt, Pesten. 922. fűbustartót, Nógrádban. 2479. a' kártyaprést, Pesten. 82. a' levéltárczát, Zalában. 885. a' pénztárczát, Nógrádban. 1305. a' főveget, Abaujban. 1240. az általkötőt, Vasban. 375. a' mindenest, Zalában. — A' nyert tárgyak azon t. czimzetű uraktól lesznek átvehetők, kik által a' nyerőszám eladott. Emlékeztetbe hozatik ez alkalommal ismét, mi a' hírlapokban egyszer már közhírré tétetett, hogy a' huzás napjáig vissza nem küldött, vagy be nem jelentett sorsszámok, eladottaknak tekintetvén, huzás alkalmával a' játszósó számok között hagyattak 's díjak is elváratik 's azoknak minélelőbbi beküldetése ezennel kéretik. Egyébiránt szives köszönetet mond ezennel a' Kölcsey-társaság azon tisztelt hazafiaknak, kik e' sorsok eladásában fáradoztak 's egy-szersmind Landerer Lajos urnak, ki 3000 sorsot kinyomatni 's papirossal el-látni szives volt. Pest, september 12kén 1842. Bajza József, m. k. a' Kölcsey-egylet-társaság jegyzője.

Adakozások a vakok pesti intézetére augusztus-ban. Az uszókiskolában történt közeladástól Kammermayer Alajos ur 54 for. 6 kr., Vitéz Andr. rozsnói prépost végrendeletileg 20 fr., Lissovényi Vilmos 50 fr., a' köz próbatét alkalmával 39 fr. 48 kr., Helsingér Móríc 4 fr., Helsingér Izrael 3 fr., Fischer Jakab 2 fr., Fleischer Bernát 2 fr., Schvaiger József 1 for., Schvaiger Salamon 1 fr., Kis Márton 1 fr., Schvarcz Izák 1 fr., kisebb adakozók összesen 2f. 20k. (mind a' kecskeméti izraelita község tagjai.) Összesen 181 fr. 14k. pengőben. Guggenberger Leopold ur a' 18 fiú Atiladolmánra kívántatott posztót ingyen ajánlotta, — és Kostyál Ádám szabómester Pesten azokat ingyen készítette. Gömörly Károly m. k. pénztárnok.

(Próbatét a' pesti izraelita tanodában.) Aug. 15. 's 16án igazgatói helyettes Pisztor ur elnöksége alatt tartatott a' pesti izraelita főtanoda növendékein az évenkénti vizsgálat, mellyen több jeles vendég volt jelen. A' tanulók száma közel 350re megyen; kik a' következőkben nyernek oktatást: hittan 's héber nyelvtanból, Kleber Arnold; kereskedési tudományok, földleírás, föld- és tömörtestmér 's természettanból Közef Samu; német nyelvtan, helyesírás és stýlusból Treuer Dániel; magyar nyelvtan, hazai történet 's ékesírásból Rosenzweig Salamon; természet-történet 's egyezvényi szerkezetekből Kron Salamon; számvetésből Kohn Salamon; rajzolásból Weissenberg N.; ének-tanból Sachs Salamon tanítók által. Az elemi tárgyakat u. m. olvasás, írás 's a' bibliai történetek héber 's magyar nyelven, mindenik osztályban külön külön oktató tanítja. Az osztályok száma 7. Az egész vizsgálat alatt öröm 's meglepülés jele volt látható mindenki arcán, még kaján kebelnek is élvezettel kellett eltelnie a' látottak 's hallottakon, 's lélekemelő érzettel néznie a' szebb jövőndő-be, mikor a' mostani buzgó fáradozások kívánt sikerrel fognak jutalmaztatni. A' tanítók ügyességét 's ezélszerű tanításmódotát csalhatatlanul tanusítá a' növendékek tiszta fogalmu, pontos 's értelmes felelete, szóval, lehetlen volt nem örülni a' tanítványok felelési készségén. Meglepők voltak a' vizsgálat kezdetén feladott 's ennek folyama alatt kidolgozott levelek, mellyek fogalmazási modora 's talma nyilván előrelátatta a' leendő költőt, hitszónokot, kereskedőt, család-tyát 's a' t. Nem kevésbé volt meglepő a' fejböli számítás 's minden egyéb tanulmánybeli siker. Minden tanító kollőleg fogván fel itt szent hivatását, örülhete szép művének 's öntudata tisztaságában élvezheté a' való jutalmat. Valóban magasztos 's boldogító öntudat a' haza szent ügyeért rendíthetetlenül fáradni 's annak hasznos és becsületes polgárokká képezett egyedek általi felvirágoztatását eszközölni! Mindenki homloka kedvre derült e' vizsgálaton, főleg midőn a' lelkes Rosenzweig magyar tanító növendékei reményen felül tanusíták a' nemzeti nyelv alapos ismeretét 's ennek szabályiban bámulatos jártasságukat; illy sikert valódi nyelvtudomány mellett csupán kimeríthetlen türelmü 's csüggedetlen iparu és növendékeihez olly atyai gyöngédséggel simuló, férfi teremthet elő. Tachaner jeles növendék tiszta magyar kiejtéssel mondott el egy lelkes szavaltot. Vizsgálat végeztével könyvek osztattak ki díjjal a' kitünőbb növendékeknek, 's azon hó vágyat ébreszték mindenki keblében: bár hazánkban kivétel nélkül törté-nék ez minden hitvallásuaknál. Illy nyilvános helyen tekintélyes férfutól nyuj-tott jutalom, vagy csak egy dicséző beszéd is, mennyire hat ébresztő ösztönül a'

minden jóra hajló növendékekre, kimondani lehetetlen. Ennek hiányozni nem szabad külföldön még a' magán tanító intézetekben sem, mellyeknek évenkénti vizsgálati nyilvánosan 's díjosztás mellett történnek, melly vagy érdempénz-ből, vagy könyvből, vagy koszoruból áll 's a' kívánt hatást még ritkán vagy soha sem hibázta el. Díjosztás után igazgatói helyettes szólott 's utána kir. tanácsos Fehér György prépost, lelkesen, őszintén 's jóakarólag ajánlván a' tanítóknak egyetértést, szilárd kitartást és szent czélukrai buzgó törekvést 's a' beszé-dét azon vágygyal végezte be, hogy e' czélszerű tanoda se gazdagok által ne mellőztessék, se szegényektől ne nélkülőztessék. M. R. J.

Pestmegyei gyűlés (Vége). A' sept. 9két tartott gyűlés ered-vényei közül még megemlitendők: Kecskemét szabad bormérésére nézve a' nm. htanács a' felterjesztés nyomán meghatározta, hogy a' városban 101 csap-szék 's szabad bormérés legyen, mit a' megye akkép magyarázott, hogy 101 nyilvános zenés korcsma legyen 's azonfölül egyebütt is bort mérni szabadjon. Egy htanácsai leirat meghagyja, miszerint a' nkőrösi ács 's kőmives kontárok legényekkel ne dolgoztathassanak, mire mivel az egész czéh 1 ácsmester 's néhány molnárból áll, kik sem a' kecskemétiakat, sem a' bentartózkodókat nem fogadják be, újabb felírás intéztetett. Elnök alispán a' pilisi járásbeli se-bész halálát jelentvén, a' megürült hivatalt a' novbri gyűlés fogja betölteni. A' nm. kancelláriától egy csödületi perben bírói parancs érkezvén, megiratni ha-tározatott ő fels. nek, hogy a' kérdéses eset törvényes bírójához a' törvény-székhez utasított ugyan, mennyiben azonban a' parancs elvet foglal magá-ban, miszerint a' csödperekben is parancsok használtassanak, azt a' RR. az 1840: 22dik czikk 119dik §. ellenére nem fogad h a' t j á k e l. Törvény-kezésünk példátlan lassu menetét szerfölött hosszabbítják ugyan a' bírói pa-rancsok, de mégis ha az ügyet a' jogossághoz közelebb hozzák 's az igazsá-got kifejteti segítik, a' bíró egyaránt, mint a' fél csak örvendhet, ha zavart mun-kálataban utasítást a' törv. értelmében kap; hanem midőn a' szentebb czélú bírói pa-rancsok még a' törv. rendelete ellen is kéretnek és elfogadtatnak, az már baj, in-stitutióink nem kis bibéjére mutató nagy baj! Kötelességökben állott tehát Pest-megye RRnek csödperekben bírói parancsot el nem fogadni; hanem szőnyegre került e' gyűlésen a' nagyméltóságú udvari kancelláriának több más tárgy rende-lete is, mellyet én itten, ámbár magány tárgyat illető, rövideden kiemelni jó-nak látom, mert nem ártand arra példát mutatni: holmi magány összekoczcza-nások 's szövetekezések mennyire képesek alkotványunk palladiumának, meg-becsülhetlen megyei rendszerünknek tekintélyét kockáztatni. Napfényre tehát! napfény a' mélyelt Pallas aegise alól is kisüti. Közél Pesthez fekvő részirtokán lakó özvegy N. F.-né ellen veje, ki nője után N. szomszédmegyében két részjóságot nemcsak birt, hanem szerencsés-sen túlis adott már rajta, nemrég a' megyétől, mintha az özvegy tékozló vol-na, sequestrumot kért és természetesen, mivel azt a' tékozlásnak némely elő-re meghívott esküttellenségei elkerülhetlennek harsogták, kapott is. Zár gondnok nevezetett, a' zár alá vett jóság haszonbérbe adatott, de kinek? Ezt már nehéz kitalálni; bizony akár hiszitek, akár nem: az a' zártkőrenek, a' zár alá vett özvegy vejének magának adatott néhány évre haszonbérbe! Hiszen így legbiztosabb kézbe jutott a' veszni indult jóság, abba t. i. melly nyújtott utána. Az ártatlan özvegy legfelsőbb helyre folyamodott, az ellenfél azonban, a' nm. udv. kancell. olly rendeletet nyert, miszerint az ügy miben-léte egyik oldalról sem derülvén tökéletesen ki, a' változatlan maradjon. Ekkor a' jégen maradt özvegy kénytelen volt személyesen fölmenni, 's fölterjesztvén üldözötését, olly kedvező leiratot nyert f. é. mart. 23áról a' legf. kabinetől, mi-szerint az minden birtokába helyezettessék vissza; a' megye azonban nem fogad-ván el a' leiratot, az özvegy némi foglalásokat tön; erre nézve a' haszonbér-lő vő nyomban visszahelyezési pört kezdett a' zár gondnok ipa, mint helyettesi-tett alispán előtt. Az özvegy ismét Bécsbe folyamodván, a' visszahelyezési pör, mint különben is feljebbviteli bíróhoz, felkérte 's már ezelőtt jun. 23áról a' zárt ismét megsemmítő parancs érkezett. A' jelen gyűlésen ezen utóbbi parancs kerülvén a' szőnyegre, rendeleténél fogvást az asszony minden elfoglalt va-gyonába visszahelyeztetni határozatott ugyan, de ugy, hogy azért a' bérlő, mint kit a' megye tekintetének csonkítása nélkül a' kötött szerződéstől el nem moz-díthatni, a' birtokot tovább is bérben tartsa 's az özvegy csak a' kikötött fize-tést huzza. Hanem ez még nem vala elég: az özvegy ellen végzett repositiona-lis perben hozott ítélet végrehajtására a' helyettes bíró hatalomkért kérvén, még az is, bármennyit magyarázott ellene egyik főjegyző, elrendeltetett. 'S a' minden-hatón kívül ki lenne képes az egymással szemközt álló három résznek illy böl-csen eleget tenni? Szerencsére azonban másnap a' jegyzőkönyv hitelesítésekor az illető ügyvéd előmutatá a' fölkérő k. parancsot, mellyet 1 hónappal azelőtt épen azon tisztviselő utasítá a' helyettes bíróhoz, ki legjobban harczolt a' hata-lomkar mellett; ez által leveretett minden, 's a' jegyzőkönyvbe olly határozat ment, hogy a' főszbiró mart. 23án 4447 sz. a. kelt k. parancschoz képest az özvegyet férje után maradjon minden javak 's leánya részére átadott irományok bir-tokába még e' hóban helyezze vissza. A' visszahelyezőtől fog e' szerint függni: megmaradand e' a' haszonbér, vagy, miként kell, nem? — A' magtári küldöttség

oda vala utasítva, hogy javaslatát még e' gyűlésre adja be, 's beadta é? — A' b. Brudern-féle hagyomány végelintézetése még a' mult gyűlésre volt határozva 's mindekkorig misem hallik róla, 's a' közönségnek alig lehet már reménye hozzá; pedig vasutakat akarunk építtetni, mi jó lenne honfiakat készítnünk a' munkához? Vajjon melyek gazdagnak jutand még eszébe, illy szent czélu hagyományt illyen felügyelőkre bízni?!

Pozsonyban sept. 9ki éjféltkor Mihály-utczában tűz ütven ki, sok ház, köztök b. Jeszenáké, a' lángok martalékává lön, az országház nagy veszedelemben forgott, de azt a' körültre nyaldosó lángoktól a' katonaság szerencsés vala megóni. A' városi fecskendők két emeletes házakra sem értek, szerencsére azonban Hainburg 's Köpésényből jobbak érkeztek 's csendes idő levén a' vészelem eloltattott.

Verőcei közgyűlés. (Vége) 11) Jobbágyi hódolattal kéré a' megye ő fels., kegy. a' nm. httan. nak megparancsolni, (mivel illyes mi a' törvényszékek-nél nem történik), hogy az illyr szerkezetű irományok (midőn külhoni p. o. németek, elfogadtatnak) mint honiak, általa is elfogadtassanak, 's ezek miatt az ügyek eldöntése hátráltatást ne szenvedjen, mire mégis a' megye tagadó választ nyert. 12) A' Moszlavina melletti drávai, k. biztosság által fölterjesztett, Verőczenek igen igen ártalmas új ártalmak ellen, melly által az előbbi biztosság egyezés fölbontatik, legfelsőbb helyre felírás tétetett. 13) A' Drávanak a' Dunába ömlése szabályoztatása iránt királyi biztosság kéretik. 14) Fölszólítatván zágrábmegyei atyánkfiaitól az iránt, hogy IVik Béla alatt a' grobniki mezőn elhullott hősök emlékéhez adakozással járulnánk, ez az illető szolgabírák ügyességére lön bízva — még Mátyás emléke sincs rendiben, mit mondjunk egy illy diu minorum gentium monumentumához? 15) A' bold. karloviczi érsek tömege kezelése iránt a' péterváradai katonai főparancsnokság, illetőleg a' Judicium del. militareval hosszabb időtlen versenygés támadott azon okfölből, mivel a' katonaság az e' megye keblében fekvő dályai uradalom javai összeírásába 's árverésébe beavatkozni ohajtott, mit a' megye hatósága semmi ürügy alatt el nem tűre, végre is csak az lön felsőbb helyről a' válasz, hogy szolgabíró és eskütt végezze a' teendőket egyetértéssel: de a' katonaság ezta' cointelligentiát ismét keveslette, miért is több ízben zaklatta a' felsőbb hatós.; jelenleg újabb panasz jött szőnyegre, melly iránt az eljáró választmány adand fölvilágosítást. 16) A' kebelbeli tisztviselői nyugpénzintézet iránt legfelsőbb helyről újabb észrevételek érkeztek, mellyek elosztatása a' rendes választmányra bízott. 17) A' karloviczi n. e. görög érsek választása sept. 12re tűzetvényki, az idő rövidsége miatt végeztetett hogy a' ker. szolgabírák az e' végre küldendő képviselők iránt a' kebelbeli hasonvállású községeket dihallgatván a' vokok eredményét első alispánunkkal közöljék, ki is a' szava z a t ö b b s é g g e l b í r ó két egyednek megyei pecsét alatt bizományi levelet adjon 's a' tárgy mibenlétéről a' szolgabírói összeírások előmutatása mellett a' jövő közgyűlésen, melly sept. 13. fog tartatni, jelentést tegyen. 18) Főispánunk ő m g a a' jövő tisztválasztás határnapját septem. 15re tűzé ki, mit megelőzend sept. 14. ez ujdun épült megyeház alapköve letétele; az első iránt a' szavazó nemesség összeírása kiegészítetése rendeltetett, a' másodikra nézve a' főügyvéd által e' végre készített Historia Domus curialis Comitatus de Verőcze a' megye visszakezlezetetésétől kezdve sept. 14-ig 1842 nyomtatás alá bocsátatni rendeltetett; ennek 1 példány a' alapkö alafog tétetni, több száz elosztogatatni. 19) A' húságásban napról napra bővebben gyakorlott kihágások ellen fölügyelő biztosság rendeltetett. 20) Az előfogatok tárgya akkép lön módosítva, hogy sz. kir. Eszék városban senkinek a' megyétől előfogat nem jár, hivatalos utazók magukat az eszéki városi tanácsnak jelentésék; a' megye csupán saját tisztviselői részire adand Eszéken előfogatot. 21) A' turmezei nemesség ismét körlevelére ő felsége jobbágyi hódolattal megkérte, vizsgáltna e' törv. telen tettet 's a' tetteseket minden személyválogatás nélkül szigoruan fenytetté meg, azonban hamis vádlás esetében a' feladók is méltán bünhődjenek.

Zemplény megyei közgyűlés. — Vége. — 14) A' fiemei kapitányság levele a' vaspályáknak Magyarhon keblén leendő vezetése ügyében, választmányhoz utasított. 15) Hontnak a' vontatók iránt, Bereghnek és Fehérnek a' római pápa 's illetőleg a' r. kath. papság hatalma ellen, és mellett írott levelei tudomásul vétettek. 16) Torontálmegyének a' koronaörök választása feletti javaslo nézetére válaszoltatni rendeltetett, mikép megyénk már e' részben intézkedett. — Most a' határozatok mikénti fogantatása, a' tisztviselőség mikénti eljárása tilos mezejére, szóval a' tények esekély nézőhelyére jutottunk, hadd álljon hát itt 17) Mikép még 1813ik esztendőben utazván Magyarhonon keresztül bizonyos moszka katonaság, az utazás vonalába esett saját megyénk is parancsot kapott a' n. mélt. kincstártól, hogy szövetséges nemzettársunk katonáit illő vendégszeretettel fogadjuk. Azonban valamint a' mag- úgy a' pénztárak is üresek levén, mit leheté mást tenni, mint csődöt hirdetni az élelemszerek kiszolgáltatására. Vállalkoztak is, — természetesen zsidók, és a' szükségéseket kiszolgáltatták. Hát pénzüket vajjon megkapták é? nem, mai napig sem. Miért? azért, mert ha a' megye szine előtt felhozott, hogy már a' szegény zsidókat, csak ki kellene fizetni, az volt a' felelet, hogy azt az aerarium tartozik fizetni. Így utasítottak el a' jóhitű zsidók, míg végre perre fakadni kénytelenítettek. Perbe idézték tehát a' megyét a' kerületi táblára, és ott mi történt? Lemaraszatott a' megye. Hogyan marasztatott le? — Ex non comparuit, ex contumacia! — Igen is, három fizetéses, és ki tudná hány becsületbeli tisztú ügyész mellett nem volt kinek még csak meg is jelenni. Most már foglaló biztosság van ellenünk rendelve. Most tudjuk már, hol a' hiba, mit kellett volna tenni. Miként kellett volna a' kincstárt, mint rendelőt beidézni azonnal, mihelyest mi idéztünk; nyakra főre 29 év mulva azt határozhattuk csak, hogy fizessünk addig, míg telik azon harminczegyezer forintból, mellyet a' kincstár meghagyásából kiadott, 's hogy hogy nem, már hatvan ezerre gyűlt tartozás kielégítésére kaptunk. És ha majd a' 31 ezer forint ki lesz fizetve, és a' többi hitelezők előjönnek, mit teendők? Az idő megmutatandja. Nem különben 18) hatvan esztendő előtt rendeltetett el a' megyebeli száraz vámnak megvizsgálata, és ennyi esztendő szép

sora alatt semmi nem tétetett. Fizette a' szegény nép a' száraz vámot keservesen, és ha isten egy szorgalmas és hű tisztú ügyészszel meg nem áld! ki tudja, mikor érthettük volna meg, hogy azon néhány vámnak, mellyek hatvan esztendő előtt is szárazak valának, ugyancsak hatvan esztendő előtt eltörölhetők volna!

Komárom, sept. 3. — List nemzetgazdasági munkájában olvasható, mikép gyártmányi erők előállításá által a' földmivelő országban (például nálunk) a' testi, szellemi erők 's alapzatok (fonds), és végre a' tőkék olly tömege vétetik alkalmazásba 's használatba, mellyek eddig nem használtattak, 's egybenső gyártáserő nélkül soha nem is használtattak volna. Valamint tehát nem félhetni attól, hogy a' földmivelő erőből a' gyárak virágzására nagy erő rész vala átköleszendő, de sőt több munkátlan és heverő karok mozgásba hozatalával mind a' két 's különemű erőknek nagyobb conglomeratióját várhatni: ép úgy statusgazdasági csálhatlan hiszekegyül vallhatjuk azt, hogy a' nemzet minden egyes polgárra kiható jóllétének emelkedése nem csupán 's kizárólag anyagi természetűtől, hanem természetmennyéinek benső fölhasználásától, 's azoknak külön nemű 's alaku kereskedési cikkekkel változtatásától méretik. Ezt tanúsítják azon idegen polgárisodás 's nemzeti hatalom, miket minden gyárilag előhaladt állományokban eddigi szűkkörű nemzetgazdasági nézeteinknél fogva csak bámulnunk kell; 's ezt tanúsíták 3dik Eduád 's Erzsébet, nagy Fridrik 's 2dik József, Washington 's Napoleon e' tárgyu igyekezetei 's intézményei. Lehetetlen nem örülnünk azért, valahányszor 's valahol csak nálunk ez eszmének élette alakulását szemléljük, 's azon mindenütt ébredni kezdő hazafias igyekezetet, minél fogva egy kis türelmes nélkülözéssel maholnap odajuthatásunkat remélhetjük, hogy pártfogolt 's kizárólagos használatba vett gyáraink iparműcikkbeli szükségünket versenyezve is pótolandják. E' nézetekből lépett ns Komárommegyében is ez eszme életbe, midőn annak különféle rangú 's számos előkelő tagjai olly egyesületbe léptek, miszerint minden külföldi posztót nélkülözve, magokat egyedül honi gyárkészítmények használatára kötelezzék. Elnökül hazafias buzgalmu derék főszbiránkat, Huszár Ferencz urat nyervőn meg, addig is, míg ezen védegyeletnek szabályai tökéletes szerkezetbe jöhetnek, az egytel méltányos érdekezésben hiszem felszólítani a' ns megye és város minden rangú tagjait, hogy végig menve e' kis eszme nagyokká érendő eredményeinek lánczolatán, ne tagadják meg külsejök külföldi színének csekély nélkülözését akkor, midőn ez eszme az egész hazában mindinkább elfogadtatván, ipari előmenetelünk- 's haladásunknak nem csak reményeit, de valóságát is rövid időn élvezendjük. Beöthy Zsigmond egyesületi jegyző.

Nyírány, aug. 29én kezdődött az évnegyedes 's egyszersmind markalis közgyűlés, mellyre az országgyűlési előmunkálatokkal foglalkozó választmány a' szatmári pontok fölött véleményt vala beadandó. A' városunkat elárasztó nemesség tömegének „nem fizetünk, nem adozunk“ szakadatlan rivalgásai, a' lóto futó korteseknek cselszövényes sürgelődései aggasztó sejtellemmel töltének el minden nemesb keblét a' gyűlésnek mikénti lefolyása iránt, és fájdalom! a' sejtellem, a' köztanácskozás gyalázatjára, egész terjedelmében valósult, physikai okok vittak ki győzelmet ott, hol csupán az ész, az értelmiség fegyverének kellene villognia. Már reggeli Sórakor tömörked sokaság hemzsogett a' teremben, folyosón, lépcsőkön 's udvaron, úgy hogy csak nagy ügygyel bajjal lehetett a' terembe vergődni. Kilencz órakor a' főispán székét elfoglalván, 's a' gyűlést, rövid üdözlettel, 's békés tanácskozásrai felszólítással megnyitván, felolvastatott a' szatmári 12 pont iránti határozat, de az erre támadott rémitő zaj, a' választmány véleményének előadását lehetlenné tette, 's a' zaj akkor kezdett egy kissé csillapodni, midőn egy tbiró, harsogó szóval kezdé dörmögni: hogy azon pontok veszélyesek, alkotványt feldúlók, nemesi jogokat aláásók, a' nemességet az adózó pórral egyenlővé tevők 's a' t., 's hogy némelyek közöttök üdvösek ugyan, de a' nagyobb rész veszélyes lévén, általában egy se fogadtassék el. „Éljen! — törültesseken el! — nem akarjuk!“ fülhasítólag harsogott ezen nyilatkozat után az egész teremben, 's hosszabb ideig, szóhoz senki sem juthatott. Végre ön elszánással föllépett egy más tb., 's a' pontok védelmére komoly de szelid hangon emelk otkeljes szavait; de alig hogy ki mondá azoknak teljes megmaradhatását, elfogadhatását, azonnal újabb láрма támadott; a' nagy tömeg előre betanítva, a' zöld asztalra ugrált föl, 's borzasztó hangon rivalgá „üsd meg, ki vele.“ A' szónok csak nagy nehezen tudott kibontakozni a' dühöngők szentségtelen karjai közül, 's a' magnási rend jelen lévő tagjaival — kivéven az elnöklő főispánt 's gr. Károlyi Lajost, kik a' teremből nem távoznak — 's más többekkel egy mellék szobába menekült, 's szerencse, hogy az utánok repülő téntatartók nagyobb bajt nem okozának. — A' böszültségnek ülepedtével, a' főispán ő nmga végre kimondá a' határozatot, miszerint a' szatmári 12 pont nem fogadtatik el, 's a' választmány véleménye elvettetik. Sajnosan hatott ezen ülés minden jobb lelküre, 's annál sajnosabban, mert a' főizgatók épen azok valának, kiket a' közbizodalom a' nemzet jóllétének öreivé szemel ki, kiktől a' megye, a' haza békét, boldogitást vár. Valóban szomorú dolog midőn egy főbiró, hogy ne láttassék — lekukorodva tele torokkal kiabálja „ki vele!“ erős dolog, hogy a' kicsapongások leginkább egy volt, és két, jelenleg is hivataloskodó főbirótól eredtek. A' volt szolgabíró, a' jövő tisztújítás alkalmával ujra megválasztatni, a' többiek pedig hivatalukat megtartani ohajjták. — Mezei bíró választására, a' felsőbb helyről érkezett engedelem fölolvastatván, azonnal többeknek neve harsogtatott, míg végre az eddig kinevezett tiszteletbeli szolgabírákból négyen közfelkiáltás útján választattak meg mezei bírákká, ketten pedig főispán ő nmga által tiszteletbeliekké nevezettek ki. Ezután némely körlevelek olvastatván föl, azok pártolás mellett, részletes kidolgozás végett az országgyűlési előmunkálat foglalkozó választmányhoz utaltattak. — Harmadnap, az első napon történt kicsapongások jegyzőkönyvileg rosszaltattak, 's szoros nyomozás rendeltetett, miből more patrio, természetesen semmi sem sülend ki. — Sz. B. —

Tornai közgyűlés. — Mult nyárutó 9ikén Aczél Antal urnak főispánunkká nevezetését tudunkra adó királyi parancs kihirdetése végett tartott időközi közgyűlésünkön hirdettetvén ki a' fenérintett parancs, hálás örömmel vettük ugyan majd egy évig főkörmányzó nélkül létünk után, annak

megnyerését, annyivalinkább, minthogy első alispán, főjegyző 's egy eskütt is hijányozván a' tiszt karbul, a' tisztválasztás nem igen leendő halasztható, — különben is már a' másoknak tartása a' négy évet is tuhaladván; de minthogy sem a' volt 's szeretett főispánunknak Györmegyébe áttétele, sem azután Komáromy Istvánnak kinevezetése felől maga útján soha értesítve nem valánk, mégis a' mostani királyi parancsban már Aczél Antal úrnak Komáromy István úr önkértére lett felmentése után történt kinevezetése említették: nehogy tehát főispánink korszertint következését tanusító adatok levéltárunkbn hijányozzanak, azoknak kipótlására felírás határozaták. Előkerült ezúttal Somogy megyének a' kereskedési tárgyat a' közlebbi országgyűlésen a' kir. előadások közé bekeretni kívánó levele, de miaz által a' képviselő tábla kezdeményi jogát veszélyeztetni nem akarván, más részről ő fels. igazságszeretétül, a' közvélemény által is halaszthatatlannak jelelt kereskedési tárgy elintézésének előmozdítását reménylén, — annál fogva, hogy az a' jövő országgyűlésen fölvetetvén, adatok hijánya miatt, halaszthatnia ne kelljen, ő fels. e' tárgy feletti törvényes intézkedésre megkívántató adatok előszerezetése végett megkérni határoztuk. Nem kis megindulást okozott a' turmezei nemességnek az illyr párt által a' zágrábi tisztválasztás alkalmával (ha ugyan lehetne azt tisztválasztásnak nevezni) a' horvátok ellen elkövetett lázító vérengzése, 's a' választásból durva erőszakkal 's előre készített terv szerint, fegyveres kézzel lett kiűzése, és ekként a' hihetőleg küllázítás által lángra lobbantott nemzeti gyűlölség kitörése; — pedig vajmi rosszul számítanak azon túlbuzgók, hiszen ők az alkotmányos lét jóvoltát egyedül a' magyar korona alatt, 's a' magyar nemzet ótalma alatt élvezhetik, melly őket nemzetiségükből ki sem akarja vetkezteni, csak a' holt latin nyelv helyébe saját élő nyelvét közigazgatásivá tenni, — mit eddig is nem tenni megbocsáthatlan hiba vala; — az ő ohajtásuk valósulása pedig nem másuvá, mint mivel embernek eltűrhetlen rabszolgaságra, 's a' mellett a' kancsuka és knuti gyönyöre élvezetére vezetne! Valóban szép kilátás! de reménylünk, ha hideg vérrel meggondolják fontolatlan lépéseiket, maguk is elborzadnak, — 's a' jobbakkigyekezését az ujonnan kinevezetett bán, kinek örvendező levelet fogunk írni, — a' magyar nemzetiség előmozdításában elősegíteni, 's akképen a' hon benne vetett reményének 's feszült várakozásának megfelelni. Szinte nem kis aggodalmat szült bennünk a' postabér lejstrom közöltetése is, a' mennyiben abban a' levelek postabére tetemes megszaporodtával épen az ellenkezőt lehet várni; annál fogva az új lejstromnak a' régivel összehasonlítása és az eredmény bejelentése végett választmány bizaték meg. — Intézkedtek még e' gyűlésben a' Rendek a' főispán fogadtatásáról, sőt lakhelyén küldöttség által leendő megtiszteltetéséről is; — jelesen a' megye szélén küldöttség fogván ő mlgának a' megye nevében tisztelkedni, a' megye székvárosába száz lovas nemesszemélyekből, egyik főszolgabíró vezérlése alatt, álló banderium által bevezettetni, — mellynek kiállítására a' nemesi pénztárból 493 pengő forint rendeltetett ki, — ott pedig szinte egy számos tagból álló küldöttség által fogadtatni.

A' nyárutó 29ikén kezdődött évnegyedes gyűléseken pedig, a' mainapig következő érdekesebb tárgyak fordultak meg, úgymint: a' mult két év óta tulajdonos nélkül volt tornai uradalomnak zárlat alá vételével, Keglevich Gábor tárnok ő kegyelmessége zárgondnokká nevezetett ki a' főmlgo kancellaria által; — továbbá a' helytartó tanács azon intézvényére, melly által egy urbéri teleknek az 1ső Rész 40ik czime értelmében lett felszabadítását felsőbb helyen is, de csupán a' belső telekre nézve, helybenhagyatva lenni adja hirül, — ezen végzés törvénybe ütközőnek tekintetvén, 's az illető felek által is sérelmesnek panaszoltatván, ez az országgyűlésre feljegyeztetni rendeltetett. — Különös nyilatkozatokra indítá a' Rendeket a' nm. helyt. tanácsnak bizonyos közkatónának, a' ki e' megyébe mint származási helyére, az illető hadfogadó parancsok által, figyelmeztetés ellenére bocsáttatott haza szabadságra, 's itten nevezetes vérengzésen kívül, borzasztó 's hallatlan káromlásokat, tisztviselők sértegetéseit 's egyéb nevezetes vétségeket követett el, — az illető ezredi kormány által 8 napi vasra tétellel lett büntetését tudunkra adó levele, 's ezen fenytési eljárás valóban nem képes a' k a t o n a s á g i r á n t i b i z a l m a t nevelni, — de más részről gúnyis ez az igazság szolgálására, mikor a' katona épen azok személyes hátorsága veszélyeztetése miatt, kiknek védelmére rendelve van, anynyira büntetettik, mint talán időnkivül fél órai künn maradásért, vagy más csekély kihágásért! — Ugyan a' nm. helyt. tanács adószedést sürgető intézvényére, annak behajtása, ámbár a' keresetmódok hijányása és több évi csapások miatt, a' pálinka mértéktelen élvezetét is ide számítva, — nagyon elszegényült népünk két évi illetőséggel is tartozik, — elrendeltetett; de ezzel a' bírák számadásainak kisebb birtokosok általi megvizsgáltatásának nehézségei miatt igen nehéz tiszta jönni. Egy 1831ik évben kiadatott nemesi bizonyítvány Bihar megyében nemesség-bizonyító perben használtatván, — azon adatoknak, mellyek ennek kiadására alapul szolgálának, az ügyészi véleménnyel együtt leendő felküldése a' helytartó tanács által rendeltetvén; — ámbár némellyek ebben a' megye hitelességének kétségbevonását, helyhatósági függetlenségének sérelmét, és a' nemesi bizonyítványoknak rövid utoni kiadhatása jogának megszorítását láták, — mégis a' feltalálható adatok, nehogy a' nemességet bizonyító dolga e' miatt hijányt szenvedjen, felküldetni rendeltettek. A' nádor ő fens. a' színházra tett ajánlásból ránk esett 857 f. 36²/₁₀₀ kr. minélelőbbi befizetését rendelvén, — minthogy nemesi pénztárunk üres, sőt még az 1832diki országgyűlési költségekből is van beszédetlen, mellyre pedig az illető alszolgabírónak már több rendbéli határnap is vala szabva sőt executioval is fenyegetve, mind ez ideig sincs beszédve, — az utóbbi országgyűlési költség és ajánlatok kivetése pedig a' körülmények különös forgása miatt csak nem régiben vetethettek fel, — ezeknek beszédésére 3 hónapi határidő szabott. — Varasdnak a' török alattvalók üldözése enyhítését esközöltetni kérő latin levele most egyszer felbontaték ugyan, és felszólítása pártoltatni rendelteték; — de egyszermind megiratni határozaták, hogy a' honi közös törvényeket tartsa tiszteletben 's teljesítse, különben még ezután latinul irandó levelei bontatlan fognak visszaküldetni. — Beregnek a' r. kath. egyháznak a' római udvartóli függetleni-

tését tárgyzó levele az országos tárgyak feletti javallat, készítésre megbízott állandó választmányhoz utasított; — de a' nyomtatás akadályozása és a' postán lett letartóztatás miatt, — melly a' megyék szabad értekezésének gátlása, felírásban orvoslás fog kéretni. — A' többi jövő postával, mivel még gyűléseink nincsenek befejezve.

Marmarosmegye. Sziget, aug. 27ikén. Közgyűlésünk jelenleg a' kisebb gyűlések jegyzőkönyveinek felolvasásán kezdetett, most először azt kívánván a' rend, hogy a' közlebbi gyűléstől fogva tett intézkedésekről a' megyének előleges tudomása legyen. E' közgyűlésen nyervén szeretett nádorunktól legelsőbben magyar levelet, ő főhűségének a' nemzet e' kívánatának teljesítéseért felírásunk által hálánkat fejezők ki. Min dig zugolódunk, hogy nemzeti nyelvünk, és irodalmunk olly szűk körre van szorítva, de kérdem, ha magyar hírlapjainkat a' külföld olvasná, milly fogalmat nyerne nemzetiségünkről, kik még azért is, hogy a' nemzettel nemzeti nyelven beszélnek, hálát adozunk; nemde illy alkalommal illyr barátainknak nagy köszönettel tartozunk, hogy a' magyar nyelvnek nemcsak terjesztését, de még az irántai rokonszenvet is lekarodozzák? Megyénkben egy erdőben nevedett figyermek van, ki a' szó legteljes értelmében vadon's meztelenül az erdőben fogatott el. E' fiú mintegy 13 éves, és ámbár nevelő intézetünkben, a' meg yei tömlöczben, már meglehetősen régen tartjuk, de beszélni most kezd először; ha kettő közül kellene választanom, t. i. vagy vadon maradni, vagy tömlöczben neveltetni, igen bajosan tudnék a' két jó közül választani! Sajnos, hogy megyénknek egyéb illy gondoskodhatásnál nincs hatalmában; mo st országszerte környékeltetni rendeltetett, hogy a' ki őt magának vallva, a' tömlöcz bűzhődő légtől megszabadítani akarja, jelentse magát! A' nevezetes körlevelek közül Torontálé, a' nádor és koronaőrök választatása iránt pártoltatott, de Somogyé a' kereskedés királyi előterjesztvények közé soroltatása végett, midőn a' megyéknek kezdeményi joguk van, olly értelemben nem pártoltatott, hanem követink annak előterjesztésére utasítottak. A' Romátóli függetlenség kérdésében nem a' bereghi, hanem a' fehéri körlevél talált viszhangra; de annál lelkesebben fogadtatott a' turopolyai nemesek erőteljes felszólalása, mellyhez hasonló felírás határozatott. Azt gondolná az ember, hogy a' veres csörgős sipka az udvari bolondok elenyésztével kimegy a' divatból, 's imhol annyi veres sipka jó egyszerre napfényre, hogy az ember utoljára a' régi bolondok árnyait véli ismét föléledve látni. A' szabadkai körlevél a' városok rendezése, Fehéré a' vasutak, és bank, valamint Vasé, a' nevelés tárgyában tett határozata megsemmisítése iránt választmányhoz utasítottak; de Varasd 2 latin körlevele nemcsak olvasatlanul visszaküldetett, sőt még ő fels. meg fog kéretni, hogy az említett megyét a' törvények megtartására utasítani méltóztassék. A' többek közt hatósági életünkből egy nagy elv jött szönyegre, nevezetesen kérdés támadt az iránt, hogy a' törvényszékre — annak elrendezése alkalmával közbenjött fels. rendelet megtartása tekintetében felügyelni, és annak megtartatását parancsolni van é joga a' közgyűlésnek — és ez igennel döntetett el; én e' részben a' törvényszéket a' megye gyűlésétől függetlennek tartom. Megyénkben egy időtől a' visszavonás zsidó képében mutatkozik, többször kísért bennünket az örök zsidó lelke, 's közügyeinket hátráltatja, talán őseink azon bűnéért, hogy a' zsidókat mind eddig nem emancipálták, mi egyébiránt e' kérdésben a' zsidó hittant tartjuk, ők is azt hiszik, hogy a' Messias még nem érkezett el, mi közünkbe is az emancipatio szükségének Messiasa még nem jött el; lám, lám, milly hasznos az együtt lakás, hajdan a' babiloni fogság idejében a' zsidók tanultak az egyptusiaktól, most pedig az ő hitök bennünket hata meg, csak pénzök is ugy ragadna reánk, mint hitök, de fájdalom az a' nagy kamat mellett szegény népeink között nem terjedhet el; egyébiránt hiszszük, és reménylünk, hogy e' viszátkodásnak 's bizalmatlanságnak, miket most jobb reménység fejében elhallgatok — egyszer már vége leendő, mert annyi férfias nyilatkozatot nem lehet, hogy siker ne koronázzon, a' mi megyénk jelen korszakában felettébb kívánatos is. —

Zágrábmegye. A' gyűlést aug. 23án Zdenchay Miklós főispán nyitá meg köz illyr lelkesüléssel fogadtatott beszédben, melly kinyomatni kívántatott. Gr. Haller Ferencz horvátországi banná kinevezetésének tudatása 's a' bannak Zágrábmegye üdvözlő levelére adott válasza részvétellel fogadtaték. A' kir. biztos kinevezése ellen ő felségéhez fölírás, a' nm. m. kir. httanács pedig és a' kir. biztos erről értesítettni határozatott; egyszersmind megkéretni rendeltetett ő fels., hogy azokat, kik Zágrábmegyétől a' mult tisztválasztás közetkeztében az engedelmességet megtagadták, engedelmességre szorítani méltóztassék. A' turopolyai nemesek és a' többi tiltakozók ellen tiszti kereset rendeltetett. A' lelkesek ezental a' közgyűlésekre meghivatni határozattak. Györnek a' magyar nyelvnek köztanító-intézetekbe behozatalát tárgyzó levelére, mellyben egyszermind felszólítatik Zágrábmegye, hogy Györmegyével magyarul levelezzen, ellenkező esetben Györ kénytelen leendő Zágrábnak diák leveleit visszaküldeni, választatni határozatott: hogy e' megye soha nem fogadandja el a' magyar nyelvet, hanem kitelhető erővel arra fog törekedni, hogy az illyr nyelv Horvátországban azon jogokkal birjon, mikkel a' magyar nyelv Magyarországnak. A' levelezést illetőleg, Zágráb — illyr nyelvéhez szoros ragaszkodásának igen hü következetességével — ezentúl is diákul levelezend Györrel, 's ha Györ Zágrábnak visszaküldi diák leveleit, ugy Zágráb Györ magyar leveleit szintugy vissza fogja küldeni. E' hazafiai határozathoz mellékadatul szolgálhat még ez is: f. é. sept. 12 — 14én hatszázados évünnepét üllé meg kir. várossá emeltetésének Zágráb város. Az előttünk fekvő ünnepélyi programma német és illyr nyelven világosan hirdeti, hogy Béla magyar kir. által emeltetett 1242 a' kir. városok sorába Zágráb, 's a' magyar nyelv ellen mégis olly nagy a' jogtalan ingerültség! — Ugyanazon programában hirdettetik, hogy az egyházi szónoklat, „illyr nemzeti“ nyelven fog tartatni. Magyarország 's részeinek határai közt csak egy a' nemzeti nyelv, 's ez csak a' magyar lehet, ha a' gyávaság bélyegét önkényt nem akarjuk homlokunkra süttetni! —

(Változások a' cs. kir. hadseregnél.) Vilmos cs. kir. fhg, Károly cs. kir. fhg legifjabb fia, a' 12 sz. gy. ezr. tulajdonosává lett; Lobenstein Vilmos, altábornagy,

ruhatári igazgató, ugyanazon ezred másod tulajdonosává; Nugent Laval gr., táboriszernagy, 's parancsnokló táborfő a' bñnság-varasd-károlyvárosi határokon, parancsnokló táborfővé belső Ausztria, Illyria és Tyrolban; Auersperg Miksa gr. altábornagy 's parancsnokló táborfő, ugyanazzá a' varasd-károlyvárosi egyesült határokon; Csorics Ferencz b., altábornagy, 's katonaparancsnok Tyrolban, parancsnokló táborfővé Bñnságban; Villata Ferencz altábornagy 's osztályfő, katonaparancsnokká Tyrolban. Előléptettek, ezredesből vezérőrnagygyá: Petrich Zsigmond, Ferdinand császár vadászvez., katonai előadó a' cs. kir. főhaditanácsnál, a' kir. magyar ns testőrséghez főhadnagygyá, egyszersmind az ausztriai cs. Leopoldrend kiskeresztjével díszesítettén; alezred. ezrkké: Rakittievics István, Leopoldrend kiskeresztjével díszesítettén; alezred. ezrkké: Rakittievics István, parancsnoka az illyr-bñnsági határőr-zászlóaljnak, hivatala megtartásával, és Susan János a' német-bñnsági 12 sz. gy. határezer., az ezredben; őrnagyokból alezredesekké: La Motte György b., Geppert b. 43 sz. gy. ezr., és Holvecz Ferencz, a' német-bñnsági 12 sz. gy. határezer., mindkettő az ezr.; Beller György, a' sajkás zászlóaljnál, ennek parancsnokává; Betmann Antal, a' főszernagykarnál, ugyanott; gyalog 's lovas kapitányokból őrnagyokká: Lainer Antal, Geppert b., 43 sz. gy. ezr.; Karg-Bebenburg b. Kinsky gr. 47 sz. gy. ezr.; Krutla Károly, Trapp b. 25. sz. gy. ezr.; Pitz Kár., Schön 49 sz. gy. ezr.; Poppovich Timó, a' német-bñnsági 12 sz. gy. határezer.; Wallemare Ferencz, Miklós czár 9 sz. huszárezer., és Castelnau József gr., Ferd. császár 4 sz. dzsídászer., mind az ezredben; Klein Károly, Lajos fhg 8 sz. gy. ezr., Sivkovich b. 41. ezr.; Molinary Károly, a' sajkás zászlóaljnál ugyanott; Heller Fridrik, a' fő szertárnagy karnál, ugyanott. Volter János, alezredes a' parancsnoka a' tábori ácsoknak, helybeli igazgatójává lett a' mérnökakademiának; Hawliczek Aloiz, alezredes a' fő szállásnagyi karnál, igazgatójává a' catastral-számvevő osztálynak; gránátos zászlóalj parancsnokivá nevezettek, őrnagyokból: Dörguth János, Sivkovich b. 41 sz. gy. ezr.; Louvrier gránátos zászlóalj; Haradauer Károly, Trapp b. 25. sz. gy. ezr.; Kleinberger gránátos zászlóalj; és Klotz Antal, Kinsky gr. 47 sz. gy. ezr.; Richter gran. zászlóalj. Nyugalmaztattak: Mihalicz Mih. b., altábornagy 's osztályfő, szertárnagy ranggal; Garcés Károly, a' német-bñnsági 12 sz. gy. ezred parancsnoka; Lansecker József, Geppert b. 43 sz. gy. ezr. alezredes, ezredesi ranggal; őrnagyokból: Pfrenger Henrick, Ferdinand császár 4 sz. dzsídászer., alezredesi ranggal; Richter Ferencz, Piret b. 27 sz. gy. ezr., gránátosztályi; Holger Mihály, Fürstenwaerther b. 56 sz. gy. ezr.; Leydnitz Ferencz b., Schön 49 sz. gy. ezr.; Zwornik János, a' ruhatári biztosságnál Prágában; gyalog 's lovas kapitányokból: Ecke Károly, Khevenhüller gr. 35 sz. gy. ezr.; Welner József, Hohenlohe-Langenburg hg 17 sz. gy. ezr.; Tritschler Károly, az első 16 sz. oláh gy. határezer., és Karnicki Bálint, Windischgraetz hg 4 sz. könnyűlovas ezr., mind őrnagy ranggal; külföldet, 's azok elfogadására 's viselhetősire legf. engedélyt kaptak: Rainer cs. kir. fhg, szertárnagy, lombard-velencei alkirály, a' sardiniai kir. Anunciada rendjelét; Károly Ferdinand cs. kir. fhg, vezérőrnagy, a' moszka czári szent Andrásrend díszjelét, egyszersmind egy moszka czári dzsídás ezred tulajdonosává nevezetvén ki; ezredesekből: Engelhardt Sándor báró, Kinsky gr. 47 sz. gy. ezr.; Rainer cs. kir. fhg gyermekeinél főfelügyelő; Hardegg-Glatz Ferencz gr., 2ik főhadnagy a' cs. kir. köz testőrségnél; szolgálattevő kamarás Rainer cs. kir. fhgnél; és Pálffy János gr., sardiniai király 5 sz. huszárezer., mindayáján a' sardiniai kir. sz. Móríc és Lázárrend középkeresztjét. Schwarzenberg Fridrik hg, alezredes, a' porosz kir. vörös sasrend másodosztályú díszjelét; őrnagyokból: Solms-Hohensolms-Lich Ferdinand hg, a' dán kir. Danebroghrend első osztályú középkeresztjét; Annoni Ferencz gr., és Pejacewich Sándor gr., a' sardiniai király 5 sz. huszárezer., kapitányokból: Schantz János, a' sardiniai király 6 sz. huszárezer. mindnyáján a' sardiniai kir. sz. Móríc- és Lázárrend kiskeresztjét; Kollowrat Ferencz gr., Szász-Coburg-Gotha hg 1 sz. dzsídászer., a' badeni hñgségi zaehringi oroszánrend középkeresztjét, és Uechtritz Emil b. főhadnagy Lucca hg 24 sz. gy. ezr. Lucca hñség katonái sz. Györgyrend másodosztályú díszjelét. —

Hírlap-kivonat.

A' p. Hírlap 167ik számának „Kínészek“ cz. művezérezikke ezeket mondja. „Jeleneteket látunk föltűnedezni a' politikai láthatáron, melyek időváltás közlegésére mutatnak. Franciaországban egy szerencsétlen kikoosizás az új dynastia állandóságát hozza kétségbe; Angolhonban a' socialis követeléseket megszagatással fenyegető irtóztatós népinség olly crisis-közledést gyanított, melynek hatalmát sem whig sem tory meg nem kérleli aprólékos foltozgatásokkal. Ha Frankhonban az Orleansidák királyi széke ingásnak indul, ha Angolhon óriási statusépítvénye alatt a' régforrongó Vulkán kitör: vihar övöltend keresztül Europa minden szögletén. 'S ha ez valószínű, hacsak lehet, az idő komolyan int, hogy a' nemzet házi dolgait ne késsék rendbehozni, 's felejtse már egyszer aprólékos békaegérharczerekeit, miszerint minmagunkkal rendben levén, nyugodt erővel nézhessünk elibe a' jövőnké hozományának. De az angolhoni események ránk nézve még más szempontból is érdekesekek. Szegények vagyunk, hitelrendszerünkben 's nyers termékink befogyasztási árviszonyaiban folytonosan a' legszomorubb fluctuációknak vagyunk kitéve, tömérdek productiv erő, melyek nyers termékeink bücsét sokszorozhatják, vesztelének, külföld iránti tartozásunk naponta nő. Mindezeknél 's a' német vámegegyesület gyakorlati példájánál fogva bizonyos tenni akarás mutatkozik, mely egy honi műipar előidézését, 's a' külföldi szorgalom vonatóköteleitől leszabadulásunkat veszi irányul. 'S épen most áll elő Anglia gyárparos kerületeiben a' népinség 's az éhező nép a' minden fenyeitőket gúnyoló éhség hatalmatul üzetve a' socialis rend épületét felforgatással fenyegeti. És azonnal találkoznak köztünk, kik imigy kezdenek suttozni: gyárparat akartok előidézni; óvakodjatok olly proletarius tömeget teremteni, melynek léte egyes roppant gyártulajdonosok kényétül és szerencsésjéül függ; nézzétek Angliát, mely azon ponton áll, hogy gyárparos népsége által egész állománya töben megrázassék. Nem nagy studiumra van szükség, hogy állássuk, mikint ezen kórallapot tömérdek statusintézkedési aggregatumok eredvénye, melyeknek állandó typusa volt bizlalni a' vadászebet a' nyulak rovására, pártfogolni a' macskákat az egerek ellenében, szóval néhány hatalmasok érdekének az egész jóvoltát alárendelni. Nem a' gyárak okozák tehát Angliában a' népinséget, hanem a' természet ellenes status állapot az inség annyit kóranyagát idéző elő, hogy még a' gyárpar sem vala képes kitorésének elejét venni. Az angol agriculturalis törvényhozás czélául látszik kitézve lenni, hogy a' szabad földbirtoknak még csak fogalmát is kizárja; egész Anglia néhány ezer majoresconak kezében van. Vegyük hozzá, hogy e' tulhatalmas casta a' roppant tömeg ellenében olly szeretetlen volt, hogy még csak olesó kenyérvehetéstül is gabnatörvényével el-

zárta, 's az éhező néptömeget erkölcs 's jellemrontó alamizsna rendszerének hulladékaire utasítá. Vegyük föl mind ezt, 's meg leszünk győződve, hogy nemcsak a' magas fokra hágott gyárpar nem teremt catastrophet, de sőt sok időig villámháritól szolgált ellene. Alkalmazzuk ezt Magyarhonra. Honunkban a' lefolyt féltévben az éhenhalásnak emberélet is hullt áldozatul. Kérdezzük több hullott volna é, vagy tán ez sem? nagyobb volt volna é az inség, vagy tán kisebb, ha gyáraink voltak volna, melyekben a' szükölködők keresetet találhatának? E' kérdésekre nem kell felelet. — Gyárparunk még egy félezredév alatt sem hágand a' fokra, miszerint nálunk az angol gyárkerületek képmása jóban mint roszban mutatkozzék. 'S ha még is valakinek képzőgő tehetségét e' rém gyötörné, emlékezzék Pulszky Ferencz mondasára (p. h. 101.) hogy hazánkban nagy még a' műveletlen föld területe, itt még a' gyárakból elbocsátott proletarius gyár munkás, ha földünket felszabadítjuk, éllelmet a' földművelésben is találhat. Aggodalmat szül némellyitekben a' proletarius állapot képe? Honunknak is van tömérdek proletarius, a' zsellérség, melynek ha földbirtoki viszonyainkon törvényhozásilag nem segítünk, naponkint szaporodni kell. Honunk 's Angolhon közt e' tekintetben is van hasonlat de van különbség is. A' hasonlat az, hogy agriculturalis törvényeink mindkettőnknek olyanok, melyek a' földbirtok szerzés szabad mozgalmának, 's a' kisebb földbirtokos osztály keletkezésének útját állja, mi proletarius osztályt hoz elő: a' különbség pedig kettőnk közt az, hogy ott a' baj már annyira nőtt, hogy még a' virágzó gyárpar sem volt képes rajta segíteni, nálunk pedig még a' gyárpar a' mint a' köznek tömérdek hasznót hozna, úgy a' proletariusi bajt is nagyrészen enyhítné. De e' mellett itt mint amott ha palatívakkal nem akarjuk magunkat áltatni, vissza kell vinni a' törvényhozást azon irányra, hogy a' birtokszerzési szabad mozgalmunk útját ne állja. E' nélkül nincs gyökeres orvoslat, nincs állósság. 'S im itt vagyunk az ósiség, 's urbéri váltság eszméinél. — Ugyan e' szám értekezéjében Csendes adótárgyi prolegomenákat ír. Ha adóról szólunk, le kell mondanunk a' nemesebb érzelmeiből eredő közrészvét fogalmáról, 's átmenünk a' kötelezésére. A' tapasztalás után azt szemléljük, hogy az adó majd mindent öszvereg 's felolvaszt mihez ér. Adóztatunk a' földet 's hűtőse eszökken, az ipart, kereskedést, sa't. 's ezek lesznek semmivé. De a' szükség parancsol, 's innen a' sok kísérlet, melyek több kevesebb szerencsével a' közvetlen, 's közvetett adó körül forognak. 'S egymást fölváltva forgandak örökké, mert tulajdonuknál fogva egy ideig működven, alapjokat teszik semmivé. Az egyenes adó órái számotva vannak, a' közvetettnek jövője részszerint intézvényektül függ. — Keresztül vonul a' föld népein azon eszme, azon érzelm, azon törekvés, hogy nemzeti szükségek ellátására nemzeti vagyont kell kitűzni, 's ha nincs teremteni. 'S kegyed nem kaczag ki, ha mondom, hogy itt is volna mit tanulni a' khinaiaktul, kik minden külön czélra külön földbirtokot tűzének ki, jövedelmei által szükségét fedező adót pótlót. Honunkban sem új ezen eszme, és szükségérzet. Felfogván e' kérdést a' jótékony természet által mindennemű kincsekkel ellátott lakhelyünk számos kútfői állandnak előtűnk ajánlkozólag, társasági viszonyaink többféle rendszabással kínálkoznak. Ott voltak 's vannak a' maradványföldek, megvannak a' desérták 's benépesítendő puszták, meg a' most haszonvehetlen tavak moosárok, homoktengerek, nem jövedelmező erdők. Alkothat a' nemzet nemzeti bankokat egyenes adó útján is, (mint tettek a' velenceiek) szükségét fedező bankot, mint elmáshatlan vagyont, tulajdonát. Az illy rendszabásnál az adó eszmélye elenyészik, 's azon közrészvét változik, mely pusztítás helyett szerez és teremt. Kérdi ezután értekező, hol van a' közadózás a' maga helyén? „Ha ugymond, katoná, 's hadihajó kell, nemzeti méltóságra hivatkozunk végpusztást enlítgeünk 's addig fenyegetődzünk, míg az erzenyék megnyílnak. Hanem a' az árvíz vagy tűzvész városokat emészt 's ezeket vet nyomorba, koldulunk; ha a' nép tetemes része éhezik 's éhen hal, koldulunk; ha az ifjuságnak nevelést akarunk adni, koldulunk. Ha e' cselekvés megegyez a' statusbülesesség eszméletével, az erkölcsiséget lámpással sem leljük meg, a' nemzeti méltóság pedig satyra.“ Elmondván ezután, mikép az adó tárgyánál is a' szellemi szempontot soha sem lehet szem elől elhagyni, az adózás körül ez öt kérdést teszi föl: miért? mire? mennyit? miből? 's mikint? mikre mások felelend. Mi csak annyit jegyzünk meg, hogy az adózás elkerüléséről e' ezikkben megérintett eszmét, lapjainkban, különösen a' Társalkodóban „Szeged-ről“ ezikkünkben megpendítettük már, 's ha lehet — e' tárgyrul bővebben is szándékunk értekezni, ha pedig körülmények, miket mi nem győzhetünk le, ebben hátráltatának, kérjük az olvasót: gondolkozzék e' nagy fontosságu tárgyrul minél többször — Csendes eszméjét meg fogja kedvelni.

Az Erdélyi Híradó 62dik számában Kovács Lajos személyjogokrul értekezik. „Terméketlen mezőre vezetők u. m. olvasóink figyelmét, ha fejtegetni akarnók, mennyire mulhatlan anyagi előlépésekhez személyi engedményeket is esatolni. Hogy a' jog, melyet adánk, védve legyen, teremteni kell jogérzetet polgártársaink keblében; e' nélkül minden törvény, annyi nehéz tusak gyümölese, irott malaszt leend, egy tetemmel több a' hármas könyv temetőjében. A' személyjogok szükségét ezért nem is vitatjuk; mert a' meggyőződés általánossá lön. — Örökké igaz marad, mit Aretin azok ellenében mond, kik személyes engedvények megátolására a' nép kiskorúságát fölelmegetik. Ollyszerű okoskodás ez, u. m. mint-ha valaki tanácsolná, ne üljünk lóra, míg lovagolni nem tudunk. Volt idő, mely hála az égnek letűnt már, midőn a' törvényelőtti egyenlőség veszélyes jelszó volt, miaz alvilág minden rémeit juttatá eszünkbe pusztá nevével. De mitül mögöttünk néhány évtized szörnyűködve borzadt vissza, az már ma mind örök igazság egy szerű szózata hangzik minden humanus ajakrul. És ha állítja valaki, mikép a' törv. obára előtt minden térdnek meg kell hajolni egyaránt, mikép büntettre kiváltság nem létezhet polgári társaságban, a' gonosztett nem születés szerint fenytendő, a' bíró tettet, ne személyt tekintsen, ne legyen senki, ki a' törvény fenytő hatalmának daczollhasson 'sa' t, nem lesz ma már senki, ki botránkozzék szavaiban. És e' a' jele, hogy a' kiskorúságon túlhaladtunk. Az eszmék eme kifejlődése minket azon állapotban lepett meg, midőn hazánk lakosainak legnagyobb része nem is jelenhet meg az igazságszolgáltatás helyén ön személyében, 's még csak nem is pörölhet saját neve alatt. Itt tehát az első lépés, mivel minden polgártársunk személye iránti tartozás adóját leróni indulunk, a' perelhetési jog megadása, mi csekélység ugyan: de ez által is mulasztásaink özönében egy lépés megnyerve, az első mozdulat nehézségei legyözve ösvényt készítend sebesebb haladásra az egyetemi czél felé.“

A' „Nemzeti Újság“ 63dik számában „Visszaemlékezés“ czim alatt három hasámban azt mutatja, hogy Horvátország nem önálló álladalom, következve „a' magyar álladalom olly kiegészítő része 's tagja, mely igényeit, érdekeit a' köztörvények ellenében internationalis kérdéssé nem teheti, 's azon vitály, melyet ott a' köznemzetiség ellen intézett, visszaható mozgalmak terjesztenek, mint fölsőség 's alattvalók közt levő ügy csupán biztosi vizsgálatot, és szigoru intézkedést érdemel.“ Csak a' hasámbok teljenek!

A' Századunk 62dik számában „a' szelid kor 's a' király-gyilkosok, czimü ezikk a' philantropiát, miszerint bünteteket elkövetett emberekkel is emberileg bánni tanítatunk, egészen kikűszöböli. „Vannak ugymond: gonosztettek, gonosztettek, melyek annyira minden emberi érzelmeiből kivetkezést föltételeznek, hogy az illy elvetemült egyén még csak állatias bánásmódban rész-sülhet; 's valamint egyes farkasnak néha sikerül megszelídítése nem tartóztat el elleneséges állat üldözésétül 's kipszttításátul, úgy egyes gonosztetők jobbítása inkább psychologiai kísérletnek, mint igazgatási intézvénynek sinormértékül szolgálható adatnak tekintendő. Ne mondjuk tehát ki az átkot általánosan a' botra 's halálbüntetésre; ne ámitsuk el magunkat 's másokat beteges érzélgés sug-

ta teoriákkal. Ki a népünk alsóbb osztályaiban uralkodó vadságot 's erkölcsi telenséget csak némileg ismeri, káros agyrémnek ismerendi a' műveltebb nemzeteknél is inkább külsőleg ragyogó, mint belsőleg hasznos büntető rendszernek nálunk alkalmazását; ha pedig népünk erkölcsi kimivéledésére, mint elkerülhetlen szükségre, törekedni kötelességünknek tartjuk, ne kezdjük azt a' rablókknál, orgyilkosoknál, gyújtogatóknál, hanem a' még minden jóra hajlandó 's fogékony osztálynál; az iskolában, templomban, a' javítóházban főszerepet játszó az erkölcsi oktatás, de a' fogházak alsó osztályaiban uralkodják a' szigor és rettegés. — És azért, ha már teljességgel kívánunk kényelmes, világos, szelíd palotákat építeni a' rabok számára, ne hijányozzanak ott ama' sötétes kamrák sem, melyekben nem igen kényelmesen érzi magát a' lakos. — Elég mutatványul ennyi. Commentár illyesekhez századunkban (kis sz-szel) fölölleges.

Erdélyi országgyűlés. (Folyt.) 4. §. A' falu széke száz, 's azon fölül gazdaszámu községben, a' falnagyon kívül áll 8, kisebbekben pedig 4 esküttől, kik közül az első esetben, az elnökkel együtt legalább öt, másodikban pedig hárman összeülvén, a' közalakosok egy más elleni bírságos, kártérítési, tiszta adósságos és kötelezésből folyó egyéb nyilvános követeléseik fölött, melyekben a' bírság vagy adósságtöke, vagy a' kereset (substratum) 24 mfrtot nem halad, tiszta örökösödési és osztályos ügyekben pedig akár mennyit érőig, első bíróságot folytathatnak; honnan tízenkét magyar forintot nem haladó ügyekre nézve fölhívásnak csak birtokon kívül van helye. A' fölhívás melletti bíraskodás, valamint a' huszonnégy magyar forintot túl hatvan mft értékeig terjedő ügyekben első bíróság is, ha személyesen élni kíván vele, a' földesurat illeti, még pedig, a' faluszéke itélete helyben hagyása esetében 24 mfrtig csak birtokon kívül föllebb vihető, olly világos kifejezéssel azonban, hogy ha a' földesur a' fölhívást beveszi, 15 nap alatt, a' haladékból következhető kárjáranti felelet alatt, itéletét kiadni köteles; ha pedig a' földesur bíraskodni nem kíván, vagy a' pörös felek nem ugyanazon földesur urbéresei, mondott itélő hatóság a' szolgabíró vagy dulóit illeti, honnan szintugy mint a' földesur bírósága előtt fölhívni lehet a' Derékszékre, melynek itélete illyen ügyekben, mindig csak birtokon kívül föllebb vihető. 5. §. A' melly község 30 gazdából sem áll, ha helybeli körülmények nem ellenzik, szomszéd helységgel ugyanazon faluszék bíraskodása alá vevendő, a' törvényhatósági gyűlések elrendezése szerint. 6. §. A' faluszéken rendszerint bíraskodó eskütteken kívül, minden 100, 's azon fölül gazdaszámu községekben választatnak az irt módon évenként 8, kisebbekben 4 hitesek, kik böcsükre 's az esküttek számlánya pótlásául, bíraskodásra 's minden egyéb törvényes eljárásokra alkalmaztatnak. 7. §. Tellvivő mind falu székén, mind falu gyűlésén, mind böcsük, és elégtételek alkalmával, melyeken a' falnag mellett legalább két esküttnek vagy hitesnek jelen kell lennie, mint minden más hivatalos eljárásokban, a' jegyző, kinek egyebiránt eldöntő szava nincs, kötelessége pedig a' szóval folyó pör föladását és felelekéseket lehető hűséggel szerkeszteni; az itéletet megírni, kimondani, és a' felek kívánságára hitelesen ki is adni. 8. §. Falusi előljárási viselése, urbéri tartozásoktól senkit mentt nem teszen; de azok személy szerinti teljesítése nem követeltethetik. 9. §. Falusi előljárók fizetését, a' hol elégséges közjövdelemmel bir a' falu, abból a' törvényhatóság közgyűlése rendeli el. Hol pedig semmi közjövdelem nincs, a' falunagy adóját a' falu többi adózói hordozzák arányosan fölosztva, és ugyan az ő, valamint a' jegyző számára is köteles nemeseiken kívül mindenki, ki közmunkával tartozik, külön egy egy tenyeres napszámot tenni, melyeket ő el is adhatnak. Ezen felül ott, hol a' határ osztatlan, vagy falu közhasználatára, vagy évenkénti fölosztás szerint a' közteherviselők használatára fönhagyott urbéri állományhoz nem tartozó helyek vagynak, a' száz és azon fölül gazda számu községek előljárási száma 12, kisebb községek előljárási száma pedig nyolcz (1600 □ öles) hold jó használható föld szakaszatit fizetésül, mellyből a' falnag és jegyző két — két holdat, az esküttek pedig egy — egy holdat kapnak, a' törvényhatóságok gyűléseire bizatik egyebiránt, mihelyt valamely helység körülményei engedik, az előljárási fizetését célirányosan rendezni. 10. §. A' falu pénztárába folyó bírságok mindig kész pénzüln szedetnek be, és a' nagy eskütt kezelése és számadása alatt lesznek; bevételeik és kiadásai felül a' faluszéke jegyzőkönyvében a' jegyző tulajdon feleletterhe alatt, jegyzés tétetik, és a' falunagy, jegyző és esküttek közt évnegyedenként szintén készpénzüln osztatnak föl, melyekből a' falunagy és jegyző két annyi részt vesznek, mint az esküttek. 11. §. A' falusi előljárók hivatalaik folytatása ideje alatt testi fenyítéktől mentek, de ha kötelességeikben el nem járnának, 6 mftig büntetethetnek, mind annyiszor a' szolgabíró vagy duló által, és 12 mftig az illető kerületi tisztek által, csak birtokon kívül felvehetőleg; és ezen büntetés fogamatlansága esetében ahöz mérsékelt fogással illetethetnek, és hasonló büntetés terhével eszközölni fogják az illető törvényhatósági tisztek azt is, hogy a' törvényes rend, és illedelem mind a' gyűlésekben, mind faluszéki ülésekben minden tag által szorosan megtartassék. Ugyan ekből szorosan tiltatik a' tanácskozó szobát csapszékül vagy más lakoma és áru helyül használni, sőt tisztek ottani szállásolása idején kívül, oda akár minémü szeszest italt csak be is vinni, melly elleni cselekvés, ha a' falusi előljárók rendelkezéséből, vagy elnézéséből lenne, azok személyenként 23 mftal, ha pedig falu végzéséből történnék, az egész község azokat, kik netalán ellen mondtok, kivéve, egyetemben két száz mftal büntetessék. Ezen pont alatti díjak egészben a' falu pénztárába teendő, de nem a' bírók köztli osztalékul, hanem a' falu közkölségére szolgálandók. (Folyt. köv.)

Amerika.

(Tyler elnök új vetoja. Mexicoban háboru.) Az egyesült státusok elnöke, mint előre látni lehet, csakugyan vétóval sújtá le az új vámszabályi billt, 's az elnök, mint következetes, szilárd férfi, másképp nem is cselekedhet, habár általa a' pénzügyi bajokat csak nagyobbítá is. Tyler gyökeresen orvosolja a' betegséget, 's ha a' romlott részeket el fogja metszhetni, a' státusok baján segítve lesz. — Az aratás igen bőséges volt a' státusokban, mindenféle termény bőségben van, 's az új angol vámszabályok utat nyitnak Liverpool 's Londonba, de a' kereskedők ezt nem akarják használni, ők a' földmivelő osztályt nemzeti bank felállítására akarnák kényszeríteni 's a' státus föjvédelmül a' fölemelt vámot tenni. Beszélnek, hogy octoberben rendkívüli congressusülés fog tartatni, ha Quincy Adams János a' congressus elhalasztását indítványozandja 's az elfo-

gadtatik. — Philadelphiában aug. 2. 's 3kán a' feketék a' nyugotindiai rabszolgafelszabadítás emlékét utcazi menetekkel ünnepelelvén, titkos bujtogatások következtében a' nép által megtámadtattak 's a' két népfaj közt támadt csata gyászos vérontásig keserült el, 's béke csak akkor lön, midőn a' feketék a' városbul eltakarodtak. Ha a' városi hatóság hanyag nem lett volna, a' dolog annyira nem ment volna. — Mexikóban polgári háboru ütött ki, Arista és Santa Ana egymás ellenében állnak; Texasba 1000 főnyi mexikói csapat ütött be, megveretetésök előre látható vala. Houston texasi elnök 4 kis hadihajójával a' mexikói keleti partot ostromoltatja, az angol gőzösöknek azonban békét hagy.

Spanyolország

(Részletek Lichnowszky czeg elfogatásáról. Zurbano kegyetlenkedése Elegg.) Lichnowszky hg, mint tudva van, huzamosb ideig don Carlost szolgálta, 's azért most, Lissabonbul Spanyolországba visszatérte után, e' miatt gyanu támadt ellene, minek következtében Barcelonában el is fogatá őt a' hatóság, azt adván okul, hogy a' spanyol követ látta moztott utlevelén csak Cadiz, Sevilla és Granada valának megnevezve, 's így a' hgnek nem lett volna szabad magát Barcelonában mutatnia. Először Teleki Sándor gróffal együtt a' vámházba vitették, honnan a' porosz ügyviselőt hatályos ellenmondásra szólítá föl, melynek azonban nem igen leheté sikere, miután a' porosz kormány a' mostani spanyol királynét még nem ismerte meg. A' kölcsönös alkudozásnak végre az lett eredménye, hogy a' hg szabadon bocsátatott, ki azonnal francia gőzösré sieté, melylyen Barcelonába érkezett. Másnap mindazáltal ismét a' városba ment, 's a' kapuban két rendőr ismét elfogta őt és Teleki gróffal együtt a' rendőrségi palotába vivé, hol egy óra mulva tudatá vele a' hatósági elnök, hogy Madridból érkezendő határozatig mindenestre fogva kell maradnia. A' porosz ügyviselő férfiás ellenmondásai csak annyit eszközölhetek ki, hogy a' hget nem a' nyilvános börtönbe, hanem vendégfogadóba vivék, hol szobája elibe őrt állítottak. Ez alatt a' nép közt hire terjedt, hogy Cabrera és sógora fogattak el, utóbb pedig még azt is rebesgeték, hogy don Carlos egyik fia is velök van. A' nép tehát csoportozni kezdé, 's rövid idő mulva kiadását kíváná a' három fogolynak, hogy véresen boszulhassa meg rajtok Spanyolország szenvedéseit, mikép egykor Bassa táborfövel és O' Donnell ezredessel történt. A' népzajgás pillanatról pillanatra növekvék, 's néhányan már létrákat támasztottak a' falhoz, erőszakosan akartván a' foglyot hatalmukba keríteni, ki akkor épen reggelizett 's ellenmondását iratá Teleki gróffal. Ekkor a' hatósági elnök, látván, hogy a' nép dühét nem bírja fékezni, titkon a' városházba szökteté a' hget, hol egy kis szobába zárták őt, melynek félig nyílt ablaka más börtönnel kapcsolá azt össze, melylyben egy nagyhírü gyilkos ült. A' nép azonban folyvást nagyobb számmal jelent meg a' városház előtt, 's éjjel a' közel várbörtönbe kelle a' hget szabadítani, hol az önként mellette maradt Teleki gróffal együtt meglehető nagyságu szobába záratott. A' hg irományait azonnal Madridba küldé a' hatósági elnök, 's igen nagy most, a' kíváncsiság, hogy vajjon mi vége leend e' botrányos kalandnak. — Don Carlost siker nélkül szölongatják egyezkedésre, mert ő szabadságba helyeztetése előtt alkudozásról hallani nem akar. — Zurbano nem fárad el kegyetlenkedésiben, 's mivel zendülőket már nem büntethet, tehát a' csempészeket lödözteti össze, kiknek kézre kerítésiben igen nagy ügyességet fejt ki, miután maga is huzamosb ideig fegyveres csempészek vezére volt. Aljassága annyira megy kegyetlensége mellett, hogy a' szerencsétlen áldozatokat sajátkezüleg szokta botozni. 'S Espartero e' szörnyet geronai marquis czímmel szándékozik jutalmazni —

Anglia.

(Adatok a' királyné utazásáról. Elegg.) London, aug. 31kén: „Tegnap este Yarmouth mellett haladt el a' királyné, utihajóját két gőzös vontatá, mivel ez által, a' tengeri betegséget elkerülhetni vélik, melly ellen még sajátszerű kényelmes ágyat is készítettek a' királyné számára, ki egyebiránt épen nem fél e' bajtól mert a' tenger iránt mindig különös nagy előszeretettel viseltetik, 's ezen utjában is rendkívüli derültnek látszik. A' spitheadi kikötőben, Queen' sorhajót látogatásával szerencsésíté a' királyné, melylynek fődözetlen egy pohár községes grogot kért, 's megizelvén azt, elégületlenül mondá, hogy tengerészek számára nem elég erős, és több rhumot kellene bele vegyíteni, mi a' matrözoknak a' lehető legnagyobb örömet szerzé. A' királyné szeretné Skótziaiban mindazon regényes helyeket meglátogatni, melylyek Scott Walter tolla által nevezetessék lettek, mi azt mutatja, hogy az angol királyné az angol regényeket olvassa, 's valóban irigylendő azon ország sorsa, melylynek nemzeti irodalmát illy szép figyelemmel kíséri az uralkodó. Skótziaiban igen költséges pompát készül a' főnemesség kifejteni a' királyné jelenlétének ünnepélyesítésére. — A' királyné nem rég igen szép példáját adá vallási türelmének meghallván ugyanis, hogy egy ház mesterné egy szolgálot elüzött, mivel a' methodistákhoz csatlakozott, a' ház mesternét szolgálatából azonnal elbocsátá, és a' szolgálot visszafogadá. — Hire jár, hogy Napier tengernagyot Khinába küldé a' királyné; ha ez valósul, ugy ő mennyei fölsége igen szorult állapotba fog jöni, mert Napier hatályosan szokott a' munkához látni. —

Franciaország.

(Vélemények a' követkamrai színváltozásokrul. Elegg.) Páris, sept. 3kán, „Lamartine és Thiers színváltoztatása egészen új alakot kölcsönzött a' követkamrának, mi hosszas vitatkozásokra szolgált anyagot a' hirlapoknak, melylyek egyuttal Anglia ellen is folyvást tüzelik a' közvéleményt. A' National különösen azt hiszi, hogy Anglia ismételni készül most Amerikában azt, mit ez előtt Indiában véghez vitt. A' Constitutionnel még tovább megy, 's nyíltan kimondja, hogy Siciliát is lefoglalni készül Anglia, és csupán azért tartja Londonban a' capuai hget, ki ezen armányok nélkül már régen kibékült volna királyi testvérével. A' ministeri sajtó ellenben Odilon-Barrot és Lamartine közt vetélyvágyat törekszik ébreszteni, Thierst gyanusítja, és mindent elkövet, mit Guizot polczon maradhatására szükségesnek gondol. Az ellenzési lapok pedig ellenkező taktikát követnek, 's főnökeik és kölcsönös párthiveik kibékítésén dolgoznak, mindenkép és minden áron népszerűtlenné iparkodván tenni a' kormányt, 's azokat, kik annak terveit előmozdítják. Hogy e' személyes érdek-

ta teoriakkal. Ki a népünk alsóbb osztályaiban uralkodó vadságot s erkölcsi telenséget csak némileg ismeri, káros agyrémnek ismerendi a műveltebb nemzeteknél is inkább külsőleg ragyogó, mint belsőleg hasznos büntető rendszernek nálunk alkalmazását; ha pedig népünk erkölcsi kimivelődésére, mint elkerülhetlen szükségre, törekedni kötelességünknek tartjuk, ne kezdjük azt a rablóknál, orgyilkosoknál, gyújtogatóknál, hanem a még minden jóra hajlandó s fogékony osztálynál; az iskolában, templomban, a javítóházban főszerepet játszik az erkölcsi oktatás, de a fogházak alsó osztályaiban uralkodjék a szigor és rettegés. — És azért, ha már teljességgel kívánunk kényelmes, világos, szelíd palotákat építeni a rabok számára, ne hiányozzanak ott ama sötétes kamrák sem, melyekben nem igen kényelmesen érzi magát a lakos. Elég mutatványul ennyi. Commentar illyesekhez századunkban (kis sz-szel) fölölleges.

Erdélyi országgyűlés. (Folyt.) 4. §. A falu széke száz, s azon fölül gazdasámu községben, a falnagyon kívül áll 8, kisebbekben pedig 4 esküttből, kik közül az első esetben, az elnökkel együtt legalább öten, másodikban pedig hárman összeülvén, a közalakosok egy más elleni bírságos, kártérítési, tiszta adósságos és kötelezésből folyó egyéb nyilvános követeléseik fölött, melyekben a bírság vagy adósságtörke, vagy a kereset (substratum) 24 mfrtot nem halad, tiszta örökösödési és osztályos ügyekben pedig akár mennyit érőig, első bíróságot folytathatnak; honnan tízenkét magyar forintot nem haladó ügyekre nézve fölhívásnak csak birtokon kívül van helye. A fölhívás melletti bíráskodás, valamint a huszonnégy magyar forintot túl hatvan mft értékeig terjedő ügyekben első bíróság is, ha személyesen élni kíván vele, a földesurat illeti, még pedig, a faluszéke itélete helybenhagyása esetében 24 mfrtgit csak birtokon kívül vihetőleg, olly világos kifejezéssel azonban, hogy ha a földesur a fölhívást beveszi, 15 nap alatt, a haladékból következhető kárjíranti felelet alatt, itéletét kiadni köteles; ha pedig a földesur bíráskodni nem kíván, vagy a pörös felek nem ugyanazon földesur urbéresei, mondott itelő hatóság a szolgabíró vagy dulóit illeti, honnan szintugy mint a földesur bírósága előtt fölhívni lehet a Derékszékre, melynek itélete ilyen ügyekben, mindig csak birtokon kívül föllebb vihető. 5. §. A melly község 30 gazdából sem áll, ha helybeli körülmények nem ellenzik, szomszéd helységgel ugyanazon faluszék bíráskodása alá vevendő, a törvényhatósági gyűlések elrendezése szerint. 6. §. A faluszéken rendszerint bíráskodó esküttekön kívül, minden 100, s azon felüli gazdasámu községekben választatnak az irt módon évenként 8, kisebbekben 4 hitesek, kik bősükre s az esküttek számbíránya pótlásául, bíráskodásra s minden egyéb törvényes eljárásokra alkalmaztatnak. 7. §. Tellvivő mind falu székén, mind falu gyűlésén, mind bősük, és elégtételek alkalmával, melyeken a falnaggy mellett legalább két esküttnek vagy hiteseknek jelen kell lennie, mint minden más hivatalos eljárásokban, a jegyző, kinek egyébiránt eldöntő szava nincs, kötelessége pedig a szóval folyó pör föladását és felekezéseket lehető hűséggel szerkeszteni; az itéletet megírni, kimondani, és a felek kívánságára hitelesen ki is adni. 8. §. Falusi előljáróság viselése, urbéri tartozásoktól senkit menté nem teszen; de azok személy szerinti teljesítése nem követeltethetik. 9. §. Falusi előljárók fizetését, a hol elégséges közjóvedelemmel bír a falu, abból a törvényhatóság közgyűlése rendeli el. Hol pedig semmi közjóvedelem nincs, a falunagy adóját a falu többi adózói hordozzák arányosan fölosztva, és ugyan az ő, valamint a jegyző számára is kötelese nemeken kívül mindenki, ki közmunkával tartozik, külön egy egy tenyeres napszámot tenni, melyeket ő el is adhatnak. Ezen felül ott, hol a határ osztatlan, vagy falu közhasználatára, vagy évenkénti fölosztás szerint a közteherviselők használatára fönhagyott urbéri állományhoz nem tartozó helyek vagnak, a száz és azon felüli gazda számú községek előljárósága számára 12, kisebb községek előljárósága számára pedig nyolcz (1600 □ öles) hold jó használható föld szakaszatitk fizetésül, mellyből a falnaggy és jegyző két — két holdat, az esküttek pedig egy — egy holdat kapnak, a törvényhatóságok gyűléseire bizatik egyébiránt, mihelyt valamely helység körülményei engedik, az előljáróság fizetését célirányosan rendezni. 10. §. A falu pénztárába folyó bírságok mindig kész pénzü szedetnek be, és a nagy eskütt kezelése és számadása alatt lesznek; bevételeik és kiadásai felül a faluszéke jegyzőkönnyében a jegyző tulajdon feleletterhe alatt, jegyzés tétetik, és a falunagy, jegyző és esküttek közt évnegyedenkint szintén kész pénzü osztatnak föl, mellyekből a falunagy és jegyző két annyi részt vesznek, mint az esküttek. 11. §. A falusi előljárók hivatalaik folytatása ideje alatt testi fenyléktől mentek, de ha kötelességeikben el nem járnának, 6 mftig büntetethetnek, mind annyiszor a szolgabíró vagy duló által, és 12 mftig az illető kerületi tisztek által, csak birtokon kívül felvehetőleg; és ezen büntetés foganatlansága esetében ahoz mérsékelt fogással illetethetnek, és hasonló büntetés terhével eszközölni fogják az illető törvényhatósági tisztek azt is, hogy a törvényes rend, és illedelem mind a gyűlésekben, mind faluszéki üléseken minden tag által szorosan megtartassék. Ugyan ez okból szorosan tiltatik a tanácskozó szobát csapszékül vagy más lakoma és árú helyéül használni, sőt tisztek ottani szállásolása idején kívül, oda akar minémü szeszes italt csak be is vinni, melly elleni cselekvés, ha a falusi előljárók rendeléséből, vagy elnézéséből lenne, azok személyenkint 23 mftal, ha pedig falu végzéséből történnék, az egész község azokat, kik netalán ellen mondtok, kivéve, egyetemben két száz mftal büntetessék. Ezen pont alatti díjak egészben a falu pénztárába teendők, de nem a bírók közti osztalékul, hanem a falu közkölttségére szolgálandók. (Folyt. köv.)

Amerika.

(Tyler elnök új vetoja. Mexicoban háboru.) Az egyesült statusok elnöke, mint előre látni lehet, csakugyan vetoval sújtá le az új vámszabályi billt, s az elnök, mint következetes, szilárd férfi, másképp nem is cselekedheték, habár általa a pénzügyi bajokat csak nagyobbítá is. Tyler gyökeresen orvosolja a betegséget, s ha a romlott részeket el fogja metszhetni, a statusok baján segítve lesz. — Az aratás igen bőséges volt a statusokban, mindenféle termény bőségben van, s az új angol vámszabályok utat nyitnak Liverpool s Londonba, de a kereskedők ezt nem akarják használni, ők a földmivelő osztályt nemzeti bank felállítására akarnák kényszeríteni s a status főjóvedelméül a fölemelt vámot tenni. Beszélük, hogy octoberben rendkívüli congressusülés fog tartatni, ha Quincy Adams János a congressus elhatalásztását indítványozandja s az elfo-

gadtatik. — Philadelphian aug. 2. s 3kán a feketék a nyugotindiai rabszolga-felszabadítás emlékét utcái menetekkel ünnepelevén, titkos bujtogatások következtében a nép által megtámadtattak s a két népfaj közt támadt csata gyászos vérontásig keserült el, s béke csak akkor lön, midőn a feketék a városbul eltakarodtak. Ha a városi hatóság hanyag nem lett volna, a dolog annyira nem ment volna. — Mexikóban polgári háboru ütött ki, Arista és Santa Ana egymás ellenében állnak; Texasba 1000 főnyi mexikói csapat ütött be, megveretetésök előre látható vala. Houston texasi elnök 4 kis hadihajójával a mexikói keleti partot ostromoltatja, az angol gőzösöknek azonban békét hagy.

Spanyolország

(Részletek Lichnowszky hezeg elfogatásáról. Zurbano kegyetlenkedése Elegg.) Lichnowszky hg, mint tudva van, huzamosb ideig don Carlost szolgálta, s azért most, Lissabonbul Spanyolországba visszatérte után, e miatt gyanu támadt ellene, minek következtében Barcelonában el is fogatá őt a hatóság, azt adván okul, hogy a spanyol követ láttamozott utlevelén csak Cadiz, Sevilla és Granada valának megnevezve, s így a hgnek nem lett volna szabad magát Barcelonában mutatnia. Először Teleki Sándor gróffal együtt a vámházba vitették, honnan a porosz ügyviselő hatályos ellenmondásra szólítá föl, mellynek azonban nem igen leheté sikere, miután a porosz kormány a mostani spanyol királynét még nem ismerte meg. A kölcsönös alkudozásnak végre az lett eredménye, hogy a hg szabadon bocsátatott, ki azonnal franczia gőzörsre siete, mellyen Barcelonába érkezett. Másnap mindazáltal ismét a városba ment, s a kapuban két rendőr ismét elfogta őt és Teleki gróffal együtt a rendőrségi palotába vivé, hol egy óra mulva tudatá vele a hatósági elnök, hogy Madridból érkezendő határozatig mindenestre fogva kell maradnia. A porosz ügyviselő férfias ellenmondásai csak annyit eszközölhettek ki, hogy a hget nem a nyilvános börtönbe, hanem vendégfogadóba vivék, hol szobája elibe őt állítottak. Ez alatt a nép közt hire terjedt, hogy Cabrera és sógora fogattak el, utóbb pedig még azt is rebesgeték, hogy don Carlos egyik fia is velök van. A nép tehát csoportozni kezdé, s rövid idő mulva kiadatását kíváná a három fogolynak, hogy véresen boszulhassa meg rajtok Spanyolország szenvedéseit, miképp egykor Bassa táborfővel és O' Donnell ezredessel történt. A népzajgás pillanatról pillanatra növekvék, s néhányan már létrákat támasztottak a falhoz, erőszakosan akarván a foglyot hatalmukba keríteni, ki akkor épen reggelizett s ellenmondását iratá Teleki gróffal. Ekkor a hatósági elnök, látván, hogy a nép dühét nem bírja fékezni, titkon a városházba szökteté a hget, hol egy kis szobába zárták őt, mellynek félig nyilt ablaka más börtönnel kapcsolá azt össze, mellyben egy nagyhirű gyilkos ült. A nép azonban folyvást nagyobb számmal jelent meg a városház előtt, s éjjel a közel várbörtönbe kelle a hget szabadítani, hol az önként mellette maradt Teleki gróffal együtt meglehetősen nagyságu szobába záratott. A hg irományait azonnal Madridba küldé a hatósági elnök, s igen nagy most a kíváncsiság, hogy vajjon mi vége leend e botrányos kalandnak. — Don Carlost siker nélkül szölongatják egyezkedésre, mert ő szabadtságba helyzetése előtt alkudozásról hallani nem akar. — Zurbano nem fírad el kegyetlenkedésiben, s mivel zendülőket már nem büntethet, tehát a csempészeket lödözteti össze, kiknek kézre kerítésiben igen nagy ügyességet fejt ki, miután maga is huzamosb ideig fegyveres csempészek vezére volt. Aljassága annyira megy kegyetlensége mellett, hogy a szerencsétlen áldozatokat sajátkezüleg szokta botozni. S Espartero e szörnvet geronai marquis czimvel szándékozik jutalmazni —

Anglia.

(Adatok a királyné utazásáról. Elegg.) London, aug. 31kén: „Tegnap este Yarmouth mellett haladt el a királyné, utihajóját két gőzös vontatá, mivel ez által, a tengeri betegséget elkerülhetni vélik, melly ellen még sajtyszerű kényelmes ágyat is készítettek a királyné számára, ki egyébiránt épen nem fél e bajtól mert a tenger iránt mindig különös nagy előszeretettel viseltetik, s ezen utjában is rendkívüli derültnék látszik. A spitheadi kikötőben „Queen” sorhajót látogatásával szerencsésit a királyné, mellynek födözetén egy pohár közönséges grogot kért, s megízelve azt, elégületlenül monda, hogy tengerészek számára nem elég erős, és több rhumot kellene bele vegyíteni, mi a matrözoknak a lehető legnagyobb örömet szerzé. A királyné szeretné Skótziaiban mindazon regényes helyeket meglátogatni, mellyek Scott Walter tolla által nevezetessékké lettek, mi azt mutatja, hogy az angol királyné az angol regényeket olvassa, s valóban irigylendő azon ország sorsa, mellynek nemzeti irodalmát illy szép figyelemmel kíséri az uralkodó. Skótziaiban igen költséges pompát készül a fönemesség kifejteni a királyné jelenlétének ünneplésére. — A királyné nem rég igen szép példáját adá vallási türelmének meghallván ugyanis, hogy egy házmesterné egy szolgálot elűzött, mivel a methodistákhoz csatlakozott, a házmesternét szolgálatából azonnal elbocsátá, és a szolgálot visszafogadá. — Hire jár, hogy Napier tengernagyot Khinába küldé a királyné; ha ez valósul, ugy ő mennyei fölsége igen szorult állapotba fog jöni, mert Napier hatályosan szokott a munkához látni. —

Francziaország.

(Vélemények a követkamrai színváltozásokrul. Elegg.) Páris, sept. 3kán, „Lamartine és Thiers színváltoztatása egészen új alakot kölcsönözött a követkamrának, mi hosszas vitakozásokra szolgált anyagot a hirlapoknak, mellyek egyuttal Anglia ellen is folyvást tüzelik a közvéleményt. A National különösen azt hiszi, hogy Anglia ismételni készül most Amerikában azt, mit ez- előtt Indiában véghez vitt. A Constitutionnel még tovább megy, s nyiltan kimondja, hogy Siciliát is lefoglalni készül Anglia, és csupán azért tartja Londonban a capuai hget, ki ezen armányok nélkül már régen kibékült volna királyi testvérelével. A ministeri sajtó ellenben Odilon-Barrot és Lamartine közt vetélyvágyat törekszik ébreszteni, Thierst gyanusítja, és mindent elkövet, mit Guizot polczon maradhatására szükségesnek gondol. Az ellenzési lapok pedig ellenkező taktikát követnek, s főnökeik és kölcsönös párthiveik kibékítésén dolgoznak, mindenkép és minden áron népszerűtlenné iparkodván tenni a kormányt, s azokat, kik annak terveit előmozdítják. Hogy e személyes érdek-

hajhászás közt a' közügy kimondhatlanul szenved, azt könnyen képzelhetni. — Nemours hg. sept. 1-sején Strassburgból Párisba érkezett. — A' maj. Siki vasuti szerencsétlenség következtében a' paris-versaillesi vasuti igazgatóság ellen, „gondatlanság miatti gyilkosság“ vádja mondatott ki, 's hihetőleg kemény pénzbírság leendő a' pörnek eredménye. — A' riomi eskütszék előtt legközelebb következő rejtélyes gyilkossági eset fordult meg. Marcellange, igen szelid és bőcsületes férfi, sokáig gyötörtetve neje, született Chamblas grófnő, és ennek anyja által, végre elhagyá házá; 's egyik távolabb jószágára vonult. Ott, midőn épen szolgálival beszélgett a' kandalló mellett, az ablakon át agyon lövett. A' gyilkossági gyanu Besson nevű szolgájára esett, kit azért üzött el magától, mivel kémje volt nejeinek, sőt, mint rebesgeték, tilos viszonyban is állott azzal. Vizsgálat alatt egy tanu azt vallá, hogy Besson 3 ezer frankot ígért neki, ha Marcellange urat megmérgezné; de e' tanu utóbb visszavevé vallomását. Besson halálra ítéltetett, 's a' két hölgyet is súlyos gyanu terheli. — A' kormányzói törvény kieszközölése után most már mindent elkövet az udvari párt; hogy Nemours hg. számára ugyanazon évpénzt nyerhesse meg a' kamarától, mellyet Orleans hg. huzott. A' kis párisi grófnak is egy millió frankot szeretnének évenként kieszközölni, hogy királyllyá lehessen őt nevelni. — A' francia hadsereg jelenleg 370 ezer emberből áll. —

Törökország.

(Lázongás Libanon körül 's Kurdistanban. A' bagdadi basa függetlenné akarja magát tenni.) Beyrut aug. 13. Libanon 's Antilibanon közt a' Bakara síkság

mögött Sibli Arián híres pártfőnök vezérlete alatt 3000 drúz csoportosult össze 's megtámadásával fenyegeti Zahlé keresztyén várost. Az egész tartomány nagy ingerültségben van, hanem a' török kormány néhány jó intézkedést tett, Omer basa a' drúkokat 's keresztyén főnököket lőszerrel látja el. Szinte az egész Kurdistan lázadásban van 's Orfa mellett az arabok feltámadtak. — Jul. 25-dikei bagdadi hírek szerint a' perzsák készek valának Bagdad ellen indulni, hanem az orosz 's angol követek visszatartóztatták őket. Uglátszik: a' perzsák egyet értenek a' bagdadi basával, kit a' szultán hivatalától már elmozdított, azonban minden következés nélkül, mert nagy pártot hódított meg részére, 's valószínűnek látszik: miszerint ő magát függetlennek fogja nyilatkoztatni. A' damaskusi basa is hasonló látszik forralni, kit a' szultán a' bagdadi basa helyére nevezett ki.

Gabonaár váltó garasban, Pesten pesti, egyebütt pozs. mérőt értve.

		Tíztabliza.	Kétszerez.	Rozs.	Arpa.	Zab.	Kukoricza
Pest	sept. 13.	125-186	110-125	90-100	72-85	54-64	105-132
Komárom	aug. 27.	100-117	74-90	70-75	60-65	47-50	80-92
Szeged	" 27.	80-85	60-65	—	—	40	— 80
Pécs	" 19.	100-115	85-90	65-67	—	55	— 90
Baja	" 27.	82-97	67-77	—	76	48	33-36
Mosony	sept. 1.	95-147	86-90	75-81	54-65	52-57	80-82
Miskolcz	aug. 21.	70-80	60-70	45-50	35-40	22-30	—
Uj Bece	" 27.	75-90	65-70	—	—	30-35	—

Pénzkelet: Bécs, sept. 10-kén 1842. 5pentes st. a. t. u. s. kötelezvény: 109 $\frac{1}{8}$; 4 pcentes: 100 $\frac{1}{16}$; 1834-diki statuskölcson —; 1839ki —

Dunavizállás Budán, sept. 13-kán: 3' 21" 6" a' zerus felett.

É R T E S I T Ő.

Gőzhajójárás Bécs, Pest és Orsova közt Septemberben:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik (este))
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt.
 Ezen mindennapi Gőzhajókon kivül még egy vontató gőzös mind 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ARPAD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jóvendvén le, Bécsből; **Arpad** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor egy sze kmy vitelára I. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., földelen: 3 fr.; Bécsig I. h 6 fr. 30 "r földelen 4 fr. p.p.

Váltóüggyévizsgálat.

3) A' tek. kir. váltó-törvényszék közhirrététi, hogy kik a' legközelebb köztörvényszüneten váltóüggyévi vizsgálatot kívánnak letenni, közügyvédi hitlevéllel 's erényességokról szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat a' t. k. váltó-feltörvényszékhez, ennek ígatói hivatalába f. e. oct. 1-jétől ugyanazon hó 15-keig adják be. Kelt Pesten 1842. aug. 18-kán. Fogarasy Ján. fősk. törvényszéki tanácsjegyző.

Oskola aligazgatói megürült hivatal.

3) A' nm. m. k. hltanács f. e. aug. 26-án 26,072 szám alatt költ kegyes intéző-levele következtében közhirrététi: hogy zágrábi kir. Academiánál az aligaogatói (prodirectori) hivatal, mellyhez 300 pgo ftból álló évi tiszteletdíj vaó kapcsolva, néhai Schufflay József halála által megürülvén mind azok, kik ezen hivatalra magokat mindenép alkalmasoknak érzik, jelesen a' tudományos körben jártások, iekintél, yel is bírnak, és már vagy illó nyugpénzzel, vagy különös tisztséggel vannak ellátva, ezennel felszólítanak, hogy szükséges bizonyítványokkal felkészült folyamodásaikat, a' tisztelet hltanácshoz folyó évi sept. vééig benyújtani el ne mulasszák. Kelt Pesten aug. 16-án 1842. Szoblahói Pálma Elek, a' pesti kir. tudom. egyetem jegyzője. 3)

BOLTVÁLTOZTATÁS.

2) Alólírott kellő teljes tisztelettel kívánja tudatni a' t. cz. közönséggel, hogy még 1840ik évben sajátjává tett, Nagy-híd utcában Vrányi házban települt, Terpcó C.-féle darab ideig, „Kozma B. és Társa“ legközelebb pedig „Kozma Vazul“ czim alatt folytatott papiros nygkereskedését, jelenleg b. Sina Nagy-híd utcában egyszersmind a' német színház által ellenében fekvő szöglet házába áttéltvén, midőn szerencséje volna t. cz. közönségnek iránta eddig mutatott kegyes bizodalmaért tiszteletteljes halás köszönetét alázatosan nyilvánítani, ugyan azt továbbra is folyvást megérdemlenni, változhatlan szigoru kötelességének tartandja. Pesten septem. hó 10-én 1842.

Kozma Vazul
papirkereskedő.

Hiradás.

1) (694) A' kir. örök-alapítványi nagyköveressi urodalom részéről közhirrététi, hogy a' nevezett urodalom Izgári juhászatában folyó évben szaporodott egy nyirettü nemesített gyaaju 2478 $\frac{1}{2}$ Pt. tavaszi, és 316 Pt. bárány gyaaju mennyiségből álló f. évi octob. 3-án délelőtt, a' Nagy köveressi tiszti íróteremben tartandó közönséges árverés útján, a' legtöbbet ígérőnek el fog adatni, melly árverést a' venni kívánók megjelenni hivatalosak. Nagy-

köveress sept. 5-én 1842. Major János tiszttértő. 3)

Építoszerek árverése.

Budán a' lánchidépítési udvarban hétfőn 1882-ki sept. 19-ik napján több ezer üarab téglá és eserepzsindel továbbá különféle vas-építoszerek 's a' t. fognak nyilvános árverés útján eladni.

Hirdetvény.

1) A' nm. m. kir. udv. kincstár rendeletéből ezennel közhirrététi, hogy f. oct. 4-kén Ughvár kamarai m. városában tartandó nyilvános árverés útján, az ottani serház és pálinkafőzés jog, nem különben az ottani vizimalom, akár összesen akár körülményekhez képest egyenkint, hat egymásután következő és folyó évi 10 november napjától számítandó évekre a' legtöbbet ígérőnek bérbe adatnak.

Bérleti szándékozók a' kívánt bánatpénzzel 's biztosítással ellátv a' fennkített napra ezennel hivatalosak. 3)

2) **BIROI ÁRVERÉS.** Néhai Buxbaum Neumann Borbála asszonyság ellen hozott marasztaló ítéletnél fogva örökössei Sánta Sánd. 's Eduard testvér urak, a. Csanád egyebon fekvő Dombegy házi pusztá birtokrészükből biróilag elfoglalt 10,4100 □ öllel számított hold f. évi october 18-kán helyszínen nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek kész pénzüzetés mellett elfog-

nak adatni. Kelt Makón aug. 18. 1842. Hofbauer Sándor s. k. ns Csanád vár megye szbirája Tornay Ján. s. k. eskütt mind kiküldött foglaló bírók. 3)

2) Minthogy a' közalapítványi jószágoknak f. 1842. évi november hó tul kezdve hat egymásután kevetkező esztendőre leendő haszonbérbe kiadása végett f. évi augustus hó 29 napján Budán a' nagyméltóságú kir. helytartói egyházi biztosság előtt tartatott nyilvános árverésen némelly jószágok kibérletlenül maradtak — a' nm. k. m. hltanács f. e. aug. 30-kán 33493 sz. a. kelt kegyes végzése szerint azok, nevezetesen:

- Horvátországban keblezett Preszeka, Vukovina, Svetice, és Ivanecz helységek ujonnani, haszonbérbe kiadás végett folyó évi october hó 5-én a' Zágrábi közalapítványi fiókpenztár íróházában tartandó nyilvános árverésre; a' többiek pedig u. m. t. n. Hevesmegyében Vörösmarth — Pestmegyében Bottyán — Zalamegyében Nyavalyád — Nyitra megyében Elefánt urad. sz. János elefánti puszt Alsó és Felső elefánti részjavak ugy Guffalui pusztá, Mankócz helység és Kolon nevezett részlet nem különben Kolos urad. Trencsénmegyében Szalkai uradalomhoz tartozó hason nevű pusztá és Apátfalu, Liboresa, Ujeszdó, Zliechov helységek.

Végre Sárosmegyében Boroszló és Alsó-Mérk jószágok folyó 1842-ik évi october 3-dik napján Budán ismét a' nmlgu egyházi biztosság előtt tartandó újabb árverésre bocsátatnak, azon hozzáadással: hogy a' magyar honban fekvő jószágokra nézve fizetendő pénzbeli ajánlatok írásba foglaltva is elfogadtatnak.

A' szerződési feltételekről és a' jószágokat kiegészítő részjavak minőségéről mind a' királyi helytartói számvevői hivataltól, mind az illető kerületi gazdasági igazgató hivatalból bővebb felvilágosítást kaphatni. 3)

Haszonbérlet.

1) Folyó hó 22-én, nem pedig, mint hirdetve volt — 29-kén, t. n. Hevesmegyében keblezett curialis Pusztá-Monostor helységében a' közös korcsma 's mézsárszék hozzá tartozó legelővel, árverés útján, száztól 10 fnyi bánatpénz előre leendő letétele mellett f. e. sz. Mihály napjától kezdve három egymást követő évre haszonbérbe adatnak. — A' bérleti kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva, az érintett hátnapra 's helyre ezennel illendően meghívatnak. — Kelt P.-Monostoron 1842. Sept. sán. A' helybeli igazgatóság által. 2)

2) (80) **Jelentés.** A' nm. magyar kir. udvari kamra rendeletéből közhirrététi, hogy a' mármarosi kir. kamarai administationál még 2 tollvivői állomás, évenkénti 500 fr. díjjal, 250 font sóval, 32 pozs. m. kétszeressel, 's jelenleg 120 fr. lakpénzzel; továbbá, négy számügyelői (Calculant) állomás, kettő 500, kettő pedig 400fr. díjjal 's ezenkül mindegyik 24 pozs. mérő kétszeressel, 150 font sóval és szabad lakással, vagy 75 f. lakbérrel, ujonnan alapítottak. — E' hivatalokat elnyerni kívánóknak, illető bizonyítványokkal ellátandó kéréveleiket vagy Budára a' nm. magyar kir. udv. kamrához, vagy Szigetre (Mármarosban) a' kir. kamarai administatiohoz intézzék, megjegyeztetvén egyszersmind, hogy a' tollvivőségért folyamodók egyikének baányzásati, a' másiknak pedig erdőszeti alapos ismeretekkel kell bírnia. Budáun jun. sán. 1842 3)

Házeladás.

2) A' Pest belvárosi Leopold utcában, 194 szám alatti, veres almához nevezetett: egy bolhából, tizenöt szobából, öt konyhából, éléstárból, osztályozott padlásokból, fa és bortartó pinczéből álló, keményszerekből építetett, egy emeletű szöglet ház; melly még jó ivó vízzel bíró kúttal is el vagyon látva; szabad kézből eladandó; melly iránti alkuvás végett, a' venni szándékozókat — de nem a' vásár-hajhászokat, kik jutalom hajhászásukkal csak nehezítik az eladhatást, a' ház mester köteles illethe helyre elvezetni. Kelt Pesten az 1842-ik esztendei sz. Mihály hava 5-ik napján. 2)

Csöd.

vám-és 30czud beszédő hívzatra.

3) A' es. kir. gallicziai kam. jóvedelmek igazgatóságától ezennel közhirrététi, hogy a' suchahorai es. k. vám- és harminczad-beszédői hivatal 400 fr. évpénzzel, szabadszállással és 150 fr. p. kezespénz szolgáltatásával összekötte — megürülvén, betöltésére csöd hirdettetüi akképen, hogy a' kik e' hivatalt elnyerni kívánják, elvégzett tanulmányaikról, erkölcsösségükről, a' vám- és harminczad- 's a' pénztár és számadás-kezelésbeni, valamint a' német és lengyel vagy más szláv nyelvbeni jártosságükról 's a' főnemlített kezespénz kiállithatásáról szóló hiteles szóló hiteles bizonyítványokkal, ugyszinte az e' tartományi kamarai tisztviselőkkel milly fokban lehető rokonságuk bejelentésével ellátott folyamodásaikat illethe hivatalos uton legfőlebb f. 1842. é. oct. 10-keig a' es. kir. Uj-Szandecz kerületi igazgatóságához juttatni el ne mulasszák. Lemberg, jul. 17. 1842. 3)